RESIDENCE SUPERIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

NAM THU MUOI HAI — SỐ THU 2591 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ NĂM 5 NOVEMBRE 1925

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 4314

HANOI	Một tờ bán lẻ 0$02	Người đem đến tận nhà	Gửi đi các tỉnh	Mua báo tại Trung-Bắc Tân-Văn	Mua báo tại Đại-Pháp Nam-Kỳ Cao-Miên Ai-Lao	Ngoại-quốc
Một năm	6$00	6$80	6$80	6$80	6$00	12$00
Các làng vật						
Các công sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel . . . .
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái tiền-đồ công-nghệ của nước ta sau này

Công-nghệ nước ta bây giờ tuy còn thuộc vào thời-kỳ ấu-trĩ; nhưng ít lâu nay nhờ có quí chính-phủ bảo-hộ hết lòng cổ-lệ, nào lập ra hội đấu xảo, nào mở ra cuộc hội chợ, nào cấp mền-dạy chương-mỹ, phát văn bằng tưởng-lục cho các nhà nghề, làm đủ mọi cách phương-pháp để dắt lối dưa đường cho công-nghệ ta bước tới cái tiền-đồ thịnh-vượng; người mình lại rất là có tuệ-tâm xảo-thủ, khéo mô-phỏng, ham ganh đua, không kể nghề thêu, nghề khảm, nghề hàng tăm, nghề điện đồng vốn là những nghề đặc-sắc của người mình, ngày nay lại tinh xảo hơn trước nhiều lắm, đến những nghề mới như nghề làm đồ sứ, nghề làm đồ gốm, nghề dệt chiếu, nghề đan đọi, nghề làm đồ da, nghề làm đồ gỗ, nghề làm mũ rút, nghề làm ghế mây, nghề nặn, nghề sơn, nghề đồi-mồi, nghề vàng bạc, đua nhau mà phát-khởi, mà cải-lương, ganh khôn ganh khéo về đường công-nghệ mới; coi mấy kỳ đấu xảo và mấy kỳ hội chợ gần đây, công-nghệ của mình thật cũng đã bước lên được một bước khá dài, cũng đã có thể chen vai thích cánh được với người mà mong thu hồi được một mối lợi quyền rất lớn.

Nhưng khốn thay! Có công-nghệ lại còn cần phải có tư-bản, không tư-bản thì công-nghệ làm sao mà chấn-hưng được cái đời bế quan tỏa cảng, công-nghệ xứ nào chỉ thông dụng ở trong một xứ ấy; các nhà làm nghề chỉ một người thợ cả, năm ba người thợ bạn, tiền-thủ còn ít, chế tạo cũng chẳng có bao nhiêu, mưu được cái tư-bản tầm thường, cũng đã có thể kinh-doanh công-nghệ được. Công-nghệ bây giờ thì không thế: đời bây giờ là đời vạn-quốc giao-thông, thương-phụ khắp hoàn-cầu, thương-thuyền suốt năm biển; nước nào có một cái công-nghệ gì kỉ-lạ, thì tiền thụ đi khắp thế-giới, chế-tạo bao nhiêu, cũng chẳng lo thừa; và lại cuộc công-chiến đương vào hồi cạnh-tranh kịch-liệt, giá bán có rẻ thì mới đắt được mối hàng; kinh doanh công-nghệ ở đời này phải có cái khí nghệ tiện lợi, cái nguyên-liệu sung-dụ, cái nhân công dư-dật hơn người ta, thành-bản được nhẹ hơn người ta, giá bán mới được rẻ mà tiêu-thụ mới được rộng hơn người ta, mới mong quyết thắng ở trong trường công chiến.

Ở các nước Âu-Mỹ, phàm thuộc về công nghệ, cái tư-bản kinh-doanh kể có hàng ức hàng triệu, hoặc do những nhà đại tư-bản xuất của ra mà mua lấy cái quyền chuyên lợi của những nhà phát-minh, hoặc hợp lực hợp tài, lập thành ra công-ty hội-xã; trong nước lại có những công-nghệ ngân-hàng sáng lập, tùy thời tùy việc mà bổ-trợ cho, nên nghề gì cũng lừa-lao thịnh-vượng được; cái cơ giàu thịnh ở các nước Âu-Mỹ phần nhiều bởi công-nghệ mà nên.

Nay xét đến công nghệ của mình, quả nghề gì cũng chưa có đủ tư-bản mà khoáng trương được, đăng cáo bạch lên các báo, gửi mẫu hàng đi các nơi, mà có một cái đơn hàng khai ra chừng năm bảy ngàn đồng, không đủ hàng mà bán, một cái com-măng gửi lại chừng ba bốn trăm kiện, không đủ thợ mà làm, quanh quẩn vẫn là cái lối công nghệ nhỏ mọn đời xưa, có hàng chạy không có hàng nắm, có của ăn không có của để, thành ra chế-tạo vẫn không được nhiều, tiêu thụ vẫn không được rộng, mà công nghệ trong nước vẫn hầm vào cái cảnh tiêu điều khốn-khó, còn mong gì xung phong phá trận được trong trường công-chiến mà tranh được cái mối lợi quyền về đường công nghệ với khách năm châu.

Ở Công-nghệ với nông-nghiệp vốn là hai nghề căn-bản của loài người. Từ xưa đến nay, dù phương đông, dù phương tây, nói đến việc kinh tế, cũng đều lấy làm nghề sinh lợi thứ nhất, nghề công cũng trọng chẳng kém gì nghề nông. Từ khi phong hội mở mang, giao-thông tấp nập, cái lỗ tai con mắt người ta kiến văn càng rộng, thì cái thị-dộ sinh hoạt của người ta lại càng ngày ngày cao sự nhu yếu của người ta nhân thế mà càng ngày cung-cấp càng không biết thế nào là vừa là đủ; công-nghệ ở đời nay thật là cái nghề rất trọng mà rất lợi; không có một nước nào đứng trong thế giới, bỏ cái nghề ấy mà có thể làm nên nước thịnh dân giàu. Đến cái địa-vị nước ta bây giờ thì công-nghệ lại càng có lợi mà càng nên trọng lắm nữa. Thống kê trong một năm đồ ăn thức dùng ở trong nước, mười cái đến chín cái thâu-nhập từ ngoại dương. Người các nước hoặc vì nguyên-liệu không sẵn, nhân-công không khéo mà phải dùng năm ba thứ hóa vật của nước ngoài thì tất phải lo làm sao kiếm ra được cái gì là cái nguyên liệu mình sẵn hơn, nhân công mình khéo hơn mà chế tạo ra thật nhiều để thâu xuất các nước ngoài mà thủ-thường lại; công-nghệ nước mình, cứ cái biện tình mà nói, thật chưa có một cái gì gọi là cái hàng đại-tôn xuất cảng để thủ-thường được với những cái ta phải dùng của ngoại-hóa, mỗi năm tiền của trong nước lậu chí ra ngoài không biết là bao nhiêu Ấy, công nghệ ở nước ta bây giờ cần phải chấn-hưng như thế; mà như trên kia đã nói, công-nghệ mình cũng không phải không có cách chấn-hưng, chỉ vì không có đủ tư-bản kinh-doanh mà đến nỗi công-nghệ không làm sao chấn-hưng được.

Mong rằng các nhà tư-bản ta chịu hợp sức với các nhà công-nghệ, kẻ có nghề, người có của, đồng tâm cộng tế mà gia công chấn-hưng công-nghệ của nước nhà, công-nghệ của mình mà được có đủ tư-bản kinh-doanh, thì tưởng cũng không đến nỗi tinh xảo kém người, mà cũng có thể một ngày một thịnh vượng, một ngày một lớn-lao, mong thu hồi được cái mối lợi quyền đã bao lâu tổn thiệt vậy.

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 31 Octobre 1925

Việc ở Syrie

Tòa nội-các Anh-chuẩn các khoản của quan Painlevé về việc Syrie. Một hội-đồng do M. Paul Boncour chủ-tọa, đã ấn-định xong các cách tổ-chức việc quản-trị đất Syrie.

Việc quản-trị tổ-chức xong thì chính-phủ sẽ cử một vị tổng-ủy-viên, và sẽ triệu đại-tướng Sarrail trở về Paris. Đại-tướng Duport đã tới Syrie sẽ quyền bộ tổng ủy viên.

Các báo đều tán thành việc triệu đại-tướng Sarrail về.

Trái lại các tin của mấy tờ báo đăng rằng quân Pháp ở Syrie tổn hại mất 6.000, bộ tổng-ủy tòa nội-các có lời cáo cho các báo rằng số người bị hại và mất tăm-tích tổng cộng có 585 người, mà non một nửa số ấy là người Pháp. Cái tin ở ngoại quốc gửi đến nói rằng đạo quân của tướng Gamelin trở về Damas tổn hại mất 3.000 người là một tin không có gì làm bằng cớ.

Nước Pháp với nước Nhật

Nhân dịp lễ sinh-nhật Nhật-hoàng, M. Doumergue có gửi lời chúc mừng. Nhật-hoàng liền điện lời cảm tạ.

Việc ở Maroc

Quân Rifains giữ gìn không cho các dân phản nghịch đầu hàng, tuy vậy, nhiều họ Mezianes, Riouanes, và Hayana cũng đầu hàng ở Taounat.

Việc nước Nhật-bản

Mấy tờ báo Hoa-kỳ đăng một cái điện-tín ở Tokio gửi đến, nói rằng Nhật-bản muốn trục tập một cuộc hội-nghị thanh giảm quân bị ở Tokio.

Ở Nhật-bản thì người ta nói rằng thành Tokio bị hủy-hoại cũng tương-phục xong, hiện nay chưa nghênh-tiếp các đại-biểu.

Ngày 2 Novembre 1925

Đảng xã-hội liên-hiệp nước Pháp

Ngày hôm nay hội-đồng quốc dân của đảng xã-hội liên-hiệp đã họp để bàn việc thay đổi các thể lệ của đảng ấy. Chốc lát lại bàn đến cái chánh-sách tán trợ cho tòa nội-các Painlevé.

Nước Pháp với Hoa-kỳ

Báo *Matin* nói về sự như việc M. Myron Herrick, và Painlevé hội-nghị với nhau, thì hai ngài đã hợp ý rằng nay hai nước lại phải điều đình với nhau để giải quyết cho xong cái vấn-đề trái khoán.

Việc chính-trị nước Đức

Báo *Gazette de Voss* nói hữu phái của đảng thứ-dân sẵn lòng cùng các đảng trung ương lập một tòa nội-các mà không có đảng quốc-dân đảng xã-hội dự vào.

Các đảng không sợ đảng quốc-dân về việc ngăn trở sự ưng-chuẩn giao ước Locarno một ngày một kịch-liệt thêm.

Các nơi chính-trị nói nay mai có lẽ phải giải tán nghị-viện. Các đại-biểu các hội đồng-quốc ở Bavière quyết nghị một khoản phản-kháng các giao-ước Locarno.

Việc nước Ba-tư

Trong thứ-dân nghị viện có 85 người bỏ về, thì 80 người ưng-chuẩn một khoản định phế hộ Kadjar, và tạm giao quyền chính cho quan thủ tướng Rezakhan. Quốc-vương đương thời Ba-tư hiện ở Paris.

Báo « Journal de Théhéran » nói có lẽ quan thủ tướng sẽ được cử kế nghiệp phế-vương. *(Indopacifi)*

Một nhà đóng trò chiếu bóng có tiếng tự tử

Nhà đóng trò chớp bóng Max Linder, vì vợ cắt mạch máu ở cổ tay, và uống một chất thuốc mê để tự-tử. Người vợ chết, còn Max Linder thì hiện tỉnh nhân sự. *(Havas)*

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Tôi là N. B. có lời đến xin quí-báo làm ơn chỉ giáo cho tôi một việc như sau này :

Nguyên làng tôi trước có bán cho một ông Tây một số ruộng 50 mẫu, mà ông ấy có nhận nộp thuế số ruộng ấy cho làng tôi, đến năm 1922 ông ấy bán lại số ruộng ấy cho một người ở làng T. V., thì từ đấy người mua sau không chịu nộp số thuế ấy cho làng tôi, làng tôi hỏi, thì người ấy nói là đã có bái-chỉ riêng nộp số thuế ấy tại tòa rồi, mà trong bái-chỉ làng tôi vẫn không thấy được khấu trừ số thuế ấy. Nay tôi muốn kêu nhà nước rằng người ấy đã nộp số thuế ấy rồi, thì xin rút trừ cho làng tôi, và xin giả lại số thuế làng tôi đã phải nộp thừa trong mấy năm nay.

Vậy tôi phải kêu ở đâu? và kêu thì có được không?

LỜI ĐÁP. — Người Âu-tây mới được nộp theo bái chỉ riêng, còn người Nam thì phải nộp cho lý-trưởng. Người Nam chỉ người nào kê khai đến điền thì mới được nộp riêng.

Nếu người tạu ruộng của người Tây mà ông nói đây được nộp riêng thì không hợp phép. Vậy phải kêu tại quan Công-sứ mà lấy lại những số tiền đã phải nộp đấy cho người ấy.

Ph.-h-L.

Việc Trung-hoa

Cái nạn chiến-tranh

Tin Bắc-kinh.— Đảng Phụng-thiên đương điều-đình với Phòng-ngọc-Tường, và các tướng của quốc-dân đảng song vẫn dự-bị việc chiến-tranh, nhất là đặt các đồn từ Thiên-tân đến Bắc-kinh. Quân của đảng Phụng-thiên đánh ở lưỡng-dực, đã đánh được hết cảng Hải-châu là nơi cuối cùng đường hỏa-xa Lũng-hải.

Ngô-bội-Phu đã tới Nam-kinh, để hội nghị với Tôn-truyền-Phương, để đánh Hồ-châu phủ, và để cướp lại Hải-châu. Ngô sẽ tự chỉ trong việc chiến-tranh.

Tin Tokio. — Ở Phụng-thiên có tin gửi đến nói rằng chánh-phủ Xô-viết khuyên Phùng-ngọc-Tường quên đi thâm thù về phía bắn Mãn-châu. Hiện nay cái nạn chiến-tranh của Trương-tác-Lâm và Ngô-bội-Phu đã dẹp yên.

Tại cuộc hội nghị quan thuế

Tại Bắc-kinh. — Tại kỳ hội-đồng ngày 30 octobre của tiểu-ban về việc quan thuế, phái-bộ Hoa-kỳ xin bàn ngay về cái cách tiện lợi để bãi khoản thuế lị kim. Phái-bộ nước Anh cũng biểu đồng tình về việc ấy. Phái-bộ Nhật-bản trần-thuyết về cái chương trình của phái-bộ. Phái-bộ Pháp nói trước tiên phải bàn các khoản trong giao ước Washington. Phái-bộ Trung-hoa đệ trình một cái chương-trình về việc bãi đầu lị-kim, trước ngày 1er janvier 1929 thì phải thi hành xong.

Tại Tokio. — Trung-hoa được tự-trị về đường quan-thuế, cũng sẽ lưu chước cả các quan chức ngày nay.

(Indopacifi)

Tự do diễn đàn

Mấy lời bộc-bạch cùng bạn đồng-nghiệp

(các ngài thuộc viên các bộ)

Phương-ngôn có câu : « Ốc chưa mang nổi mình ốc, ốc đã đòi mang cọc cho rùa ». Tôi cũng tự biết mình tài-sơ trí thiển, học-thức chẳng đủ lấy sửa mình, có dám đâu « múa rìu qua mắt thợ ». Mấy lời bộc-bạch thành-thực sau này, chẳng qua là mấy tiếng « gọi dân » của chim oanh mới ra-ràng, học nói kia vậy. Dám mong rằng người một thuyền một hội tỏ lòng cho.

Mình nhờ giời tốt số hơn người, làm nên được thế kia thế khác, mình phải nghĩ sao? Sao cho khỏi hổ tiếng tu-mi nam-tử!

Đối với quan trên miễn giữ cho đủ lễ. Công việc phải quan-hoài, chớ nên chểnh mảng. Phép nước phải cẩn-trọng, chớ nên lộng-hành. Thế là đã cáo về tội với quan trên rồi. Không cần phải như ai vốn lưng khuất gối, luồn cửa nọ, cúi cửa kia, nay đồ cỗ, mai đồ thêu... lấy của ra mà dẫy để được lòng quan thầy, rồi phỏ phỏ phiah phiang, nịnh nịnh hót hót, bới lông tìm vết, nay chỉ người này mai trích người khác, sống chết mặc ai, miễn được lòng người trên là thích. Hay hoặc đưa đường tổ nẻo, sau nên nợ dắt mèo kia, dở hay nợ biết, miễn như ý người trên là xong.

Thậm chí có kẻ phạm đến cả luân-thường đạo-lý để chiều chuộng quan thầy... Rồi nhân đó mà hay-chương nọ, trưởng-lạo kia, tự cho là vinh-hạnh! là danh-giá! lên mặt, lên mũi để nên người trong họ, người làng; ỷ thế, ỷ quyền ức hiếp thằng khố đỏ ăn áo rách.

Song, nếu vô phúc mà gặp phải mấy vị liêm-quan, minh-chính thì có đâu được thế! Lễ vật gì cho xiêu được lòng quan-thầy, của cải nào mà ăn được bung trượng-phu, lời nịnh hót nào cho lọt được tai công-minh, cách xu-phụng qui-luỵ nào cho đẹp được ý chính-đính! Rồi mà vinh-hạnh danh-giá đâu chưa thấy mà thấy ngay nhục nhã ngay nan lụy đến mình. Mấy đời quân nịnh có ra gì? Người tuấn-giả ai là chẳng biết.

Đối với người dưới nên giữ cho phải đạo. Người dưới là châu tay mình. Châu tay có khỏe mạnh thì mình mới khỏe mạnh được. Nếu cứ « cáo làm tội ngỗ, ngỗ làm tội linh-vong, » bao nhiêu công việc quan trên giao cho mình, việc lớn, việc nhỏ, trăm công nghìn việc, phải lạo cả cho kẻ dưới để lờ mình mình, rồi thì cái một họ đi để lấy công cho mình, mà để thì xách bọ ra « trăm tội cỗ cả cho nhà cần » khẻ vào họ để tránh lỗi mình thì thế nào họ chẳng phải chịu, « con ong cái kiến kêu gì được quanh » Song họ đã đi đứng, khẩn nạn thật thế, còn nông nỗi xu tạo là chân tay mình đã đưa đón, thì mình khỏi đau đớn sao được? Làm lỗi phải chăm chước cho họ. Người không phải thánh-hiền mà vạn toàn được, mình còn có tội lầm lỗi, huống chi họ. Thấy họ lầm lỗi tai phải chỉ bảo rạch ròi cho họ, giấu giếm cho họ, cho quan trên khỏi khiển trách. Chớ đừng có vạch lá tìm sâu, hơi họ có lầm lỗi điều gì thì chắp nhặt rồi khai soi thói mách, ton hót với quan trên cho họ phải thiệt hại đến lợi-quyền, danh-giá, phải hổ thẹn với vợ con, với anh em, với chúng bạn, với làng nước... Hoạn nạn phải cứu giáp cho họ. Thăng hoặc, bất thanh họ có bị quan trên quở phạt rầy rà hay hoặc bị kẻ nào tố hiếp, mình có thể che chở cứu giúp được, phải ra tay che trở cứu giúp, chớ đừng bỏ người dưới, đừng bằng chân như vại, mà ngảnh mặt làm thinh, để quan trên đàng phạt nhẹ mà phạt nặng, để kẻ khác muốn đè nén, lấn lát thế nào cũng chẳng sẵn. Lợi-quyền phải bảo-thủ cho họ. Kỳ tăng bổng, tăng chức, dịp khai thưởng, khai hàm, lợi-quyền mình cũng như lợi-quyền mình, phải lấy lẽ công-bằng chính-trực mà khai ra cho họ, đừng tắt mặt tối quanh năm; sau nữa để khuyến khích cho người khác nức lòng, phấn trí mà theo gương phải. Muốn cho họ để thì mình có hay gì? Và lại nếu họ hay được, nếu họ được làm cao, lương rộng thì mình làm trên người hay, người sang lại chẳng sướng hơn là làm trên người thường, người vẫn hay sao?

Sau nữa, trường phụ phải công-minh. Đừng gớm người của quan trên bằng vạc, đừng vị kẻ xu-phụng mình bao nhiêu, chê ai ruỗng, đồng bạc, đồi gà... mà kiêng, mà nể, mà không dám tham-bậy, khiến thách. Đừng thấy kẻ không có người đỡ-đần, không có tính xu-nịnh mà ghét, mà hiềm, mà hay thì rắp đi không nói đến, để thì bới móc tìm tòi ra.....

Ta phải ở làm sao cho chu-đáo, cho người trên trông xuống, kẻ dưới trông lên, thiên-hạ trông vào...

Song-nam Ng-v-Thuộc (Huế)

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 25 độ
15 giờ 27 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ		9$90
— nhì,	—	8 85
— ba,	—	8 20
Thóc hạng nhất,	—	5 35
Bắp ngô	—	5 30

Giá bạc. Kể từ ngày 4 Novembre 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 1$ 88.

Bệnh-tình dịch. Khâm-định. — Bản báo mới tiếp được của phủ Toàn-quyền tin sau này :

Bệnh tình Hoàng-thượng càng ngày càng lấy làm ngại lắm. Lo rằng Ngài sẽ băng hà đến nơi.

Các quan chức đi tàu Paul Lecat. — Trong số các quan chức đi tàu *Paul Lecat* ở Pháp sang ngày 23 octobre vừa rồi có quan Toàn-quyền Varenne và quí phu-nhân cùng các quan ở văn-phòng và võ phòng ngài là: quan cai-trị Le Foi và quí phu-nhân, quan phó văn-phòng Carrière, MM. Masso, chánh phòng thư-ký Boos, Voirin, quan cai-trị Jeanton, Mme Jeanton, quan trung-tá Pidoux, quan đại-úy Schérer và quí phu nhân, quan thầy quân trung-úy Batrou. Các quan khác cũng đi chuyến tàu ấy thì có quan cai trị Desjardins, quan phó biện-lý Roze quan cai sự Scaty, quan cai-trị Lacombe và vân vân.

Hội-đồng Chính-phủ. — Ngày 27 octobre quan Toàn-quyền đã kỳ nghị-định sử các quan-chức bản-xứ có tên sau này sung hội-viên Hội-đồng Chính-phủ :

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Hội-viên thực thụ :

S.E. Tôn-thất-Hân văn-minh, nguyên Cơ-mật-viện trưởng, đại-biểu Trung-kỳ ;

S.E. L'Okaha Chakrey-Ponn Bình bộ thượng-thư dự-khuyết Cao-miên ;

M. Ng-văn-Vinh đốc-phủ sứ hồi hưu đại-biểu Nam-kỳ ;

M. Hoàng-trọng-Phu tổng-đốc Hà-đông đại-biểu Bắc-kỳ ;

M. Thao Phetsarath đình-thần Luang-Prabang, đại-biểu Ai-lao ;

Hội-viên dự khuyết

S.E. Ng-hữu Bài võ-hiển, Cơ-mật viện trưởng, đại biểu Trung-kỳ ;

S.E. L'Okaha Mau, thượng-thư dự khuyết bộ Binh Cao-miên ;

M. Lê quang-Trinh phó hội-trưởng, Hội đồng quản hạt đại-biểu Nam-kỳ ;

M. Lê-trung-Ngọc tổng-đốc tòa Thượng-thẩm Hanoi đại-biểu Bắc-kỳ ;

M. Thao Souvannarath, chao-mương-Pakhay đại-biểu Ai-lao.

Trong ngạch cai-trị — M. Le Gnéredal quan phó cai-trị hạng nhất phó công sứ Nam-định nay đổi đi phó công sứ Hà-đông thay M. Rouan là biên tập viên hạng nhất.

M. Saint-Poulof quan phó cai trị hạng nhất nay đổi đi phó công sứ Nam-định thay M. Le Gnéredal

M. Bonhomme quan cai-trị hạng nhất công sứ Phan-rang nay đổi đi công-sứ Thừa-thiên.

M. de Coneby phó cai trị hạnh nhất quyền công sứ Thừa-thiên nay đổi đi quyền công sứ Phan-rang.

M. Laborde quan cai trị hạng ba hết hạn nghỉ nay đổi đi công sứ Phú-yên.

M. Meyer quan cai trị hạng ba sung chủ sự tại tòa chánh phủ Toàn-quyền nay tạm bổ làm chánh tòa lý thay M. Gérin là quan cai trị hạng ba đổi đi nơi khác.

M. Constantini quan phó cai trị hạng nhất ngoại ngạch đi địa hạt bổ làm chủ sự tại tòa án tối trị phủ Toàn-quyền nay M. Meyer.

M. Constantini lại kiêm cả chức chánh phòng thư-ký quan Toàn-quyền.

TRUNG-HIEU THẦN-TIÊN

Dịch tiểu-thuyết Tàu, toàn bộ 7 quyển đã đóng gộp làm một, dày 248 trang

giá 0 $ 50 tiền gửi 0 $ 20

bán ở các hàng sách và nhà

Soạn-giả 98 hàng Bông, Hanoi

Quan Đốc-tờ Bi-cô-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gio, số nhà 33, Hanoi, ông nói 314.

Quan Đốc-tờ có cả nhà cho người đẻ, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi. 2062

Le PARFUM des HUMANITÉS

(Sử-Ký Thanh-Hoa)

Soạn-giả : E. VAYRAC

Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Văn chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá một quyển . . . 2 $ 00

Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc ngữ riêng, giá một quyển . . . 1 . 00

Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi

Recommandé : 0 $ 30 thư 2 $ 00 và 0 $ 30 thư 1 $ 00

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Đường mắc nghẽn. — Đường Bắc-giang bị mắc nghẽn :

1° từ Cao-thượng đến Bức-thắng vì cái cầu Ngọc-các cách Cao-thượng 5 kilomètres đang phải chữa lại.

2° từ Làng-mẹt đến Bố-hạ vì cái cầu Minh-lệ phải chữa lại.

Hội đồng bảo-hộ. — Các quan chức có tên sau này được cử vào chân Hội đồng bảo-hộ Bắc-kỳ trong hạn hai năm kể từ ngày 27 décembre 1925 :

Hội-viên thực thụ Tây

MM. Borel hội trưởng phòng Canh nông Bắc-kỳ, Hilaire, quản lý công-ty xe-lửa Vân-nam.

Hội-viên dự khuyết Tây

MM. Brifaud nhà công nghệ tại Haiphong, Aviat, thầu-khoán tại Hanoi.

Hội-viên thực thụ Nam

MM. Hoàng-trọng-Phu tổng-đốc Hà-đông, Trần-văn-Thông tổng-đốc Nam-định.

Hội-viên dự khuyết Nam

MM. Ng-đình-Quý quyền tổng đốc tòa Thượng thẩm, Võ-ngọc-Hoành, quyền tổng-đốc Bắc-ninh.

Hội chợ Hanoi. — Hội-đồng Hội chợ Hanoi có lời bá-cáo rằng Hội chợ Hanoi nhất định đến ngày chủ nhật 29 Novembre thì mở.

Cuộc thi ô-tô ở Hanoi. — Hội *Automobile - Club* ở Trung Bắc-kỳ đã nhận được mười cái giấy xin dự cuộc thi hôm chủ nhật 8 Novembre tới nơi này là cuộc đua hội fly và M. Normandin tổ chức ra Hội đồng trị sự định rằng muốn cho đông người dự cuộc thi hội nhận gấy thi cho đến ngày 8 Novembre và những người dự sau cùng cũng chỉ phải nộp có năm đồng thôi. Như vậy chắc là đông người dự lắm mà hội lại càng được thêm vui.

Việc M. tham Tuân tự-tử. — Trong số báo ngày hôm qua bản-quán đã đăng việc M. Trần-đình-Tuân tham-tá phủ Toàn-quyền tự sát, nay thuật lại mấy tin đã bổ thêm được như sau này :

Đêm hôm ấy là đêm mồng một, gần ngày nghỉ lễ Toussaint, M. Tuân vì việc gia-đình mà lấy thuốc phiện pha với rượu Mai-quế-lộ uống, mãi đến sáng người nhà mới biết mà không chữa được và 8 giờ chiều hôm 2 novembre mới tắt nghỉ. M. Tuân trước khi tự sát có viết mấy bức thư để lại, một bức viết cho quan Biện-lý biết là mình có ý tự sát. Vậy khi quan Biện-lý đến khám xong thì đã ký giấy cho mai táng.

M. Trần-đình-Tuân nhà ở đường 33 số 13, là con trai quan phủ Trần-đình-Bình phủ Quốc-oai (Sơn-tây), năm nay mới 25 tuổi.

CÁC RẠP CHỚP BÓNG

Kính cáo các ông chủ rạp chớp bóng và các nhà chiếu ảnh dong các nơi, biết rằng, ở nhà chớp bóng « Cinema Tonkinois » 13, phố hàng Quạt, Hà nội, có bán và có cho thuê chương trình rất đẹp, rất hay, giá rất phải chăng.

Muốn hỏi thêm điều gì xin viết thư đến.

Xuýt nữa lại một cái án-mạng Tối hôm qua ở thành-phố thấy nhao nhao đồn rằng lại một đứa bé bị một người Tây ở hàng Da đánh chết. Hỏi ra thì đứa chết như sau này :

Một thằng bé con đi qua cửa nhà một người quản Tây là M. Jean Merdrignac ở hàng Da, nghe đâu có nghịch ngợm nên vào trong nhà rồi chạy mất. Chủ nhà liền chạy ra, gặp một thằng bé khác, ngỡ là chính nó nên thì bắt lại, cầm hai chân quật xuống đất thì thằng bé ấy mặt bỉnh nhăn sự đến non nửa giờ đồng hồ, linh cảnh-sát thấy vậy, liền đi gọi cảnh sát Tây, đến nơi được một lúc thì đứa bé ấy mới hồi dậy.

CHỜ HOÀI BỔ ĐỊ

Những tem cũ các ông ấn nhân được ở thư hay ở gói, phần nhiều các ông hay vất đi, lại chính là những thứ tem mà nhà DEMANGE, ngõ Chum, Hanoi vẫn mua, vậy các ông cứ cho đem lại.

Phát hỏa. Đêm hôm 3 novembre hồi 11 giờ 15 phát hỏa tại làng Hungtiếp sau trại hàng-Hoa. Cháy độ trong một giờ đồng hồ thì cả người làng chữa được, cháy mất 7 cái nhà lá. May không việc gì đến người.

Trẻ con lạc. — Một đứa trẻ tên là Giêm, lên 8 tuổi, nhà bố đẻ tên là Hoeng ở trên Phú-thọ thấy lạc ở ngoài phố thì có người cảnh-sát đã đưa về sở cẩm.

Con nhà ai ? — Ngày mồng 2 vừa rồi, hồi 11 giờ 30 người ta thấy một cái xác con trai chừng 2 tuổi, vứt ở gần Lò-lợn. Khám xong đã cho mang vào nhà xác.

Ăn trộm nhà ta-ga. — Tên Đinh-văn Ngu, 29 tuổi ở làm hiện không có việc làm ở ngõ Sinh tử, bắt được cậy cửa nhà ta-ga Hanoi ăn trộm thì đã phải giải vào tòa án.

Mấy cái trộm — Mme Ng-thị-My 29 tuổi, buôn bán, nhà ở phố Tràngthi, số 50, trình rằng một người và ở không biết tên là gì ăn cắp mất 550 đồng bạc và một chuỗi hạt vàng, một cái dây bạc hai thứ đáng giá 694 đồng trốn đi đâu mất.

Mme Trần-thị-Minh 30 tuổi nhà ở đường Julien Blanc kiện một người đội Tây không rõ tên là gì ăn cắp mất 83 đồng bạc và một cái biên lai 1.000 đồng.

L'ARRIVISTE

GIAN HÙNG GỚM GHÊ

Phim ảnh tâm đoạn rất hay

CHIẾU TẠI

Rạp CINÉMA PALACE

Trong một tuần-lễ

Từ thứ tư 28 Octobre đến thứ ba 3 Novembre 1925

Tại hiệu BÀO CHẾ MONTÈS có bán :

CHLORATE DE POTASSE dùng làm pháo.

L'ALUN de CHROME dùng để thuộc da.

ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để đúc thủy tinh.

CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE dùng cho các hàng bánh và kẹo.

Trục xuất ra khỏi ngoại... — Vương-tao-Sin và Uông-tai-Phai là người Trung hoa không có trụ sở nhất định ở Đông-dương thì nay phải đuổi ra khỏi địa-phận.

Người học chính. — MM. Lê-Diên, Đoàn-trọng-Đông, Hoàng-đình-An, cô bằng cao đẳng tiểu-học Pháp-Việt, được bổ giáo-học hạng tám,

M. Lê-quang Quán, được bổ giáo học tập sự.

MM. Hoàng bá-Cầm, Hoàng-văn-Vinh, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, được bổ giáo-học thi sai tập sự.

M. Ng-đình-Quỳ, làm phụ biện tại trường Bảng-lai, phủ Ninh-giang bị bãi chức vì bất lực.

M. Trần-thị-Nhàn, giáo học thi sai hạng sáu, được nghỉ hộ sáu hai tháng, lĩnh cả lương.

Ngạch tòa Sứ. — M. Đào-trọng-Dã thăng-thụ hạng năm ngạch tòa Sứ Bắc-kỳ bất hạn nghỉ nay bổ vào tòa nhì phủ Thống-sứ.

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Nguyễn-ngọc Toàn, giáo học thi sai tập-sự tại trường Văn-vệ (Nhà-bình) được nghỉ dưỡng bệnh một tháng, lĩnh cả lương kể từ ngày 19 octobre 1925.

Từ chức. — M. Nguyễn-tri-Chỉ, thăng-tá tập sự ngạch tòa sứ Nam-kỳ, được từ chức kể từ ngày 22 septembre 1925.

Nhà thiên-văn-đài Phù-liễn. — Nay thiên-văn-đài Phù-liễn mới lập thêm một phòng vô-tuyến-điện để thâu các giấy báo tin phong-vũ các nơi xa như Honkong, Java và Manille để thông cho các tàu ngoài bể lẫn cùng là xem giờ các nơi như Bordeaux, Cavite, Java để tiện việc xem thiên-văn.

Những máy vô-tuyến này là do sở Vô-tuyến chính Hanoi cho một ông ký-sư đặt hộ và có M. Nguyễn-Ngọc ở viện Pasteur Nha-trang trước chuyên coi việc này về giúp việc.

Cuộc đánh số lấy đồ đạc. — Hội ái-hữu các cựu chiến-binh Bắc-kỳ được phép mở một cuộc đánh số lấy đồ đạc, cứ mỗi vé bán là 0 $ 50 và được bán đến 10 000 vé là cùng.

Đến ngày 31 décembre thì mở sổ. Số nào được sẽ đăng báo và yết thị cho công chúng biết.

Các vé được trúng giải nếu đã quá hạn một năm kể từ ngày mở sổ không lĩnh giải vẻ thì sẽ thuộc về sản hội

Những gian hàng ở Hội-chợ, sẽ bắt đầu cho thuê từ 1er Juillet sau.

NƯỚC MẮM

HẢI-LỢI CÔNG TY

Hanoi, Rue Jean Dupuis, n° 72

« Phố Mới số NHÀ 72 »

SỬ CHẾ-TẠO TẠI THÁI-HÀ-ẤP

Vừa được giấy phòng thí-nghiệm vệ-sinh Nhà-nước thử phẩm-chất nước-mắm có phê rằng : Hàng thật tốt, ngon. Nhà đang thể-lệ trong nghị-định ngày 21 Decembre 1916.

Giá bán 3 $ 60 một thùng hơn 18 lítres.

« Tiền thùng tính ngoài ».

« Con nhiều hàng ngon hơn, cũng các thư dong chai nữa.

Có bán cả muối Nghệ.

Hợp-thiện hội. — Quan Đốc-lý đã cho phép bản-hội đi quyên để lấy tiền chi về việc tạo 12 mẫu ruộng để mở rộng phúc-trang, mà các nhà từ-thiện đã đỡ cùng kể sau đây.

Bản-hội thật thâm tạ lòng nhiệt-thành về việc phúc của các ông các bà trong thành-phố.

Những vị cúng 3 $ 00 :

Ông Mỹ-thành 56 hàng Trống, Ngđức-Hinh 44 Quan-thánh, Ng-v-Thân 27 Jambert, Lưu-viết-Phác 18 Blockhauss Nord, Bùi-chí-Hanh 37 Voie 88 Hiệp-thành Bờ-hồ, Ng-văn-Long 1 hàng Bồ, Sy-Bật 3 hàng Bồ, Ng-thị-Thịnh 29, Phạm-xuân-Tăng 25 bis hàng Bát-cũ, Ng-thị-Bé 30 Hàng Than, Ng-thị-Giay 7 Jambert, Ng-đức-Chinh Nam tràng, Trần-văn-Khải Voie 88, Đỗ-v-Tiến 63 hàng Than, Phạm-trung Ngật 1 bis hàng Than, Đặng-trần-Phất 25, Ng-xuân-Lâm 27, Ng thiên-Đỏ 29, Vũ-v-Tài 53, và Phạm-gia-Trọ 77 hàng Bồ, Vũ-văn-Tu 3 hàng Điếu, Trương-v-Bách 2, bà Mão 25 hàng Bún, Ng-hoài-Dinh 5 Voie 33, Ng ngọc Quang 21 hàng Bún, bà Chương Tấn 12 Jambert, Trần-huy-Định Voie 88.

Những vị cúng 2 $ 00 :

Ông Trần-duy-Quý 55 bis Teinturiers, Bùi-huy-Diện 32 Phất-lộc, Ng quang-Phú 5 Voie 88, bà Song-mỹ 1, Trần-thanh-Khiết 7, Thiên-trân 9, Trịnh-văn-Gia 22, bà Thuận-long 20, và bà Hảo-long 8 hàng Quạt, Ng-mỉ-Đức 10, bà Vũ-thị-Cơ 16, Nguyễn-xuân-Mai 33, và Trịnh-xuân-Mão 27 Rue vieille des Tasses, hiệu Cụ-hòa 25 bis Pétain, bà Tài-Sâm 70 hàng Buồm, A-đông-Chang Gia-lâm (Bắc-ninh), Tiến-long 23, và Ng-văn-Tăng 21 Rue vieille des Tasses, Phạm-ngọc Chác 48, Ng-gia-Tường 42 hàng Thau, Trần-Khanh 22, Ng-xuân-Lan 32, Ngmanh-Lan 7, và Ngô-như-Đội 17 phố Đỗ-hữu-Vị, Ng-liêm-Chang 11 Nam-tràng, Liên-thọ Xương, Lưu-á-Bên Nam-trang, Ng-đình-Phong phố Đỗhữu-Vị, Hà-trọng-Hải 1 8 Sinh-từ, Trần-quang-Huy 12 hàng Mành, Ng-văn-Ái 24 hàng Giấy, Trương-công-Đông 8 Voie 18, Cư-xuân 11 ngõ hàng Quạt, Trần-v-Nam 26 Jambert, Vũ-v-Phát 1 Bookhauss Nord, bà Au-thị-Nhân 5 Jambert, Ng xuân-Nhị 66 bis Quan-thánh, Ng-v-Cảnh 25 Jambert, Hoàng-cao-Thiều 14 hàng Bún.

Những vị cúng 1 $ 00 :

Ông Trần-phúc-Lai 4 Blockhauss-Nord, Ng-v-Hải dit Thái 2 Blockhauss-Nord, Ng-trọng-Kế 27, Dương-thuận-Mậu 8, Dương-văn-Long 23 Jambert, Trần-thị-Khiêm và Ngọ, 70 bis, Ngthị-Tu 40 Quan-thánh.

Hợp-thiện hội lại cảo

TIẾNG GỌI ĐÀN

Là một tập văn luận-thuyết của Dương-bá-Trạc soạn

giá 0 $ 40 tiền gửi 0 $ 11

HIỆU BÁO-CHẾ :

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

MỚI CÓ QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

Mất hòm ảnh. — M. Lotart, thầy thuốc tại Tuyên-quang qua Hanoi, trình rằng mất một cái hòm ảnh, đựng trong cái túi da đỏ.

Mất ví da. — M. Đặng-c'-Loang, 30 tuổi, quản làng Phú-thụy (Hà-đông), trình rằng mất một cái ví da, trong có đựng 18 đồng bạc và cái thẻ thuế thân.

Cậu Lê-bằng Đảo, 17 tuổi, học sinh trường trung-học Albert-Sarraut, ở số 16 phố Lamblot trình mất một cái v trong có đựng 10 đồng bạc, ba cái ảnh và các giấy má vật.

Mất quần áo. — Cậu Du-văn-Tiêu, 15 tuổi học trò trường Bảo hộ, trình rằng bỏ quần trên xe mất ít quần áo.

Cậu Bảo-văn-Tiên, học trò trường Bảo-hộ, trình rằng bỏ quên trên xe mất ít quần áo.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ độ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh, Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnviện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập Huê.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 2 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 00

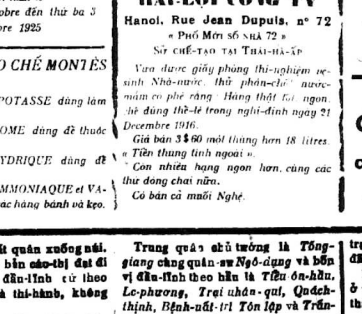
Phòng thăm bệnh tại **HƯỜNG GIA-LONG, 23.**

GIÁY nói số 226

8301.

Lịch năm 1926 của bản quán đã in xong rồi. — Xin kính-cáo để các ngài được tiện-thương trong nước, ai muốn thừa lịch sang năm thì xin kịp đến bản-quán mà chọn các kiểu vẽ kẻo chậm ra thì các kiểu vẽ đẹp người ta tranh nhau mất.

Sau đây bản-quán xin thử in ngày tháng một lần ra làm mẫu để các ngài xét thì đã biết lịch của bản-quán rõ ràng tiện lợi hơn các thứ lịch khác là thế nào :

Giá lịch của bản-quán bán như sau này :

Từ 100 trở lên. . . .	0 $ 35 một
Từ 11 đến 99 . . .	0 40 »
Từ 1 đến 10 . . .	0 45 »
Tiền cước.	0 20 »

Các ngài ở xa, muốn mua lẻ tưởng nên rủ nhau mua chung cho nhẹ tiền cước thì hơn.

Ai muốn hỏi gì, xin cứ viết thư về cho ông Quản-lý nhà in bản-quán như sau này :

M. Bôi-xuân-Tsiêu

61-63 Rue du Coton, Hanoi.

Số 321

THUỲ-HƯ

NGUYỄN-BỒ-MỤC dịch thuật

Khi tới nơi, các vị đều lĩnh đều theo thứ-tự mà ngồi. *Tông-giang* đứng dậy nói với *Ngô-dụng* rằng :

— Lần trước quân-sư lập kế đem *Lư* viên-ngoại lên núi, không ngờ ngày nay lưỡng để cho ông ta chịu khổ, lại hãm-hại cả *Thạch-tú* hiền-đệ nữa. Vậy quân-sư nghĩ kế chi mà giải cứu cho được ?

Ngô dụng nói :

— Huynh-trưởng cứ yên lòng. Tiểu-sinh đây dẫu bất-tài, nhưng nhân cái cơ-hội này, quyết lấy kết tiêu-lương ở phủ *Đại danh* đem về cứu trong sơn-trại. Ngày mai gặp được ngày tốt, xin huynh-trưởng chia một nửa các vị đầu-lĩnh để giữ sơn-trại, còn thì cho theo đi đánh thành *Đại-danh*.

Tông-giang truyền gọi *Thiết-diện không-mục Bài-truyền-lệnh*, điều khiển tướng-sĩ đề ngày hôm sau khởi hành. *Bài-toán-phong Lý-qui* liền nói :

— Hai lưỡi búa lớn của tôi, bấy lâu vẫn ẩ-ức không dùng đến, ngày nay có việc, chẳng bằng cũng được vui mừng. Xin cho tôi năm trăm quân lâu-la, kéo tuồng về phá *Đại-danh*, tôi sẽ đẹp phá cái thành-trì ấy tan nát ra tro, sưu thoát *Lư* viên ngoại cùng *Thạch* tam-lang, có như thế thì đứa đạo-đồng cầm này mới được hả lòng. Lại khiến tôi làm được trọn vẹn bổn phận, há chẳng khoái-hoạt cho tôi lắm ru !

Tông-giang nói :

— Hiền-đệ dẫu rằng hung tợn, nhưng đánh phá *Đại danh* không vì như chỗ khác được đâu. *Lương-trung-thư* là con rể *Sài*, thái-sư, lại thêm được mấy tay thủ-hạ rất giỏi là *Lý-thành* và *Vận-đại* đều có sức khỏe địch nổi muôn người, chớ nên coi thường vậy.

Lý-qui bèn to lên rằng :

— Hèm trước huynh-trưởng thấy tôi hay nói, bắt tôi phải làm thằng câm, ngày nay thấy tôi bằng-hải thích giết người, lại không cho tôi được làm liều phong, cứ cái cách đàng người như thế thì thật bằng giết *Thiết-ngưu* này.

Ngô-dụng nói :

— Nếu ngươi đã muốn đi thì đề cho ngươi làm chân tiên-phong và điểm cho năm trăm tay hảo-hán đi theo, để xông vào đánh trước.

Tối hôm ấy, *Tông-giang* cùng *Ngô-dụng* thương-nghị mưu-kế, định đến sáng hôm sau thì cất quân xuống núi. *Bài Luận* làm một bản cáo-thị đại để các trại, để các vị đầu-lĩnh cứ theo thứ tự như thế mà thi-hành, không đâu rối lắm lỗi.

Bấy giờ đang vào hồi cuối thu đầu đông, tiết trời lạnh-lẽo, bọn chinhphu tăng để cho sự ăn-mặc. Và chiếc mũ chân nuôi đã béo, chiến-mã ngồi-ngoi đã lâu, ai nấy đều có lòng hăng-hái, lấy sự chiến-đấu làm vui-vẻ.

Kh đuợc hiệu-lệnh chàng đều hòn hỏ, lảo nhau sửa-soạn gươm giáo cung tên, chỉnh-tề đại-sĩ xa ngựa, rồi quân ngày hôm sau theo đúng thời khắc, kéo nhau xuống núi.

Đạo thứ nhất, *Bắc toàn-phong Lý-qui* dẫn năm trăm quân lâu la, mở đường đi tiên-phong. Còn *Lương-đầu-xà Giải-sáu, Sáng-sĩ hạt Giải-bảo, Xảo-đầu tinh Khổng-minh* và *Độc-sĩ đa-tinh Khổng-lượng* thì đem một nghìn quân đi đạo thứ nhì.

Các vị nữ đầu-lĩnh như *Nhất-trượng-thanh Hồ tam-nương, Mãnđường xà Tôn-nhị-nương* và *Mãn-đại-tràng Cổ-đại-tẩu* thì đem một nghìn quân lâu-la đi đạo thứ ba.

Phàn-thiên-điêu, Lý-ứng, Cừu-sâm-long, Sô-tiên và *Tiêu-nhi-trí, Tôn-lập* đem một nghìn quân lâu-la đi đạo thứ tư.

Trung quân chủ tướng là *Tông-giang* cùng quân-sư *Ngô-dụng* và bốn vị đầu-lĩnh theo hầu là *Tiêu ân-hầu, Le-phương, Trại nhân-qui, Quách-thịnh, Bệnh-nữ-trí Tôn lập* và *Trần-tam sơn Hoàng-tín.*

Tiền-quân đầu lĩnh là *Tích-tích-hổa Tân-minh* cùng phó-tướng là *Mavăn-kim-kỳ An bằng* và *Cầm-mao-hổ Yên thuận.*

Hữu-quân đầu-lĩnh là *Tiền-tệquáng Hoa-minh* cùng phó-tướng là *Khiêu giản-hổ Trần đạt* và *Bạch hoaxa Dương-xuân.*

Lại đem theo một tay pháo-thủ là *Oanh-thiên-lôi Lăng-trấn*, cùng một vị đầu-lĩnh là *Thần-hành-thái bảo Đới-lễn* đề tiếp ứng lương-thảo và ngựa ngàng tiến tới.

Mã sáng hôm sau, các vị đầu-lĩnh cứ theo lệ từ tự tiến binh, chỉ để có phó quân-sư *Công-tôn-thắng* cùng *Lưu-đường, Chu-đồng, Mục-hoằng* cả thảy bốn vị đầu-lĩnh thống quản mã quân và bộ-quân coi giữ sơn-trại, còn việc coi giữ thủy-trại thì đã có bọn *Lý-tuấn.*

Lại nói chuyện *Sách-xiêu* đang ngồi ở trong trại *Phi-hổ-sốc*, bỗng thấy thám-tử về phi báo rằng :

— Quân-mã của *Tông-giang* đã kéo đến không biết bao nhiêu mà kể, chỉ nên cách trại ta độ hai ba mươi dặm.

Sách-xiêu lại sai người phi báo với *Lý-thành* ở *Hoè-thụ-bi*. *Lý-thành* nghe tin, nhất diện truyền báo cho trong thành biết, và nhất-diện sửa soạn chiến mã, đi thẳng đến tiền trại của *Sách xiêu.*

Sách-xiêu ra tiếp đón vào trong trại, thuật hết sự tình quân giặc. Bèn canh năm hôm sau trở dậy nấu cơm ăn, rồi nhổ trại kéo quân đến bãi *Dữu-gia* dàn thành trận thế, cả thảy một vạn năm nghìn quân mã.

Lý-thành và *Sách-xiêu* mình mặc áo giáp, đứng ngựa đứng ở dưới cờ, trông về một phương đông thì thấy tự phía xa xa, cát bụi lên trời, có độ hơn năm trăm quân kéo đến, một tướng đi đầu trước là *Hảo-toàn-phong Lý-qui.*

Lý-qui hai tay cầm hai lưỡi búa, quát to lên rằng :

— Chúng bay đã được biết *Hắcliêu-gia* là một tay hảo-hán ở *Lương-sơn-bạc* chưa ?

Lý thành ngồi trên mình ngựa trông thấy, nghĩ bụng lại cả cười mà bảo *Sách-xiêu* rằng :

— Hàng ngày vẫn nghe nói bọn hảo-hán ở *Lương sơn bạc*, tế ra chỉ là một lũ giặc sỏ như thế kia, phỏng đáng kể đến làm chi. Trung-quân để lĩnh ấn tiêu-mầu, sau không ra hết thắng giặc lấy trước.

Sách-xiêu cũng mỉm cười mà đáp rằng :

— Tiểu-tướng này không cần phải đánh, sẽ có người lập công.

Rồi chưa dứt lời thì có một tướng đứng ở phía sau ngựa *Sách-xiêu* tên gọi *Vương định*, tay cầm giáo dài, đem một trăm quân xung mã giết tiến ra. Đạo quân *Lý qui* bị toán mã quân ấy xung đột, tên thì vỡ chạy toán-loạn.

Sách-xiêu thấy vậy, vội-vàng đem quân đuổi theo. Vừa đi khỏi hai *Dữugia*, bỗng nghe phía sau toán mã có tiếng thanh-la vang động, hai toán quân-mã tiến ra.

Phía tả có *Giải-sáu* và *Khổngluợng*; phía hữu có *Giải-bảo* và *Khổng-minh*, mỗi toán đem năm trăm quân lâu-la xung đột kéo đến. *Sách-xiêu* thấy có quân tiếp ứng, giật mình kinh sợ, không dám đuổi theo nữa, liền quay ngựa lại lại.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

L'automne

Connaissez-vous l'automne, en plein champs, avec ses bourrasques, ses longs soupirs, ses feuilles jaunies qui tourbillonnent au loin, ses sentiers détrempés, ses beaux couchers de soleil, pâles comme le sourire d'un malade, ses flaques d'eau dans les chemins ? Connaissez-vous tout cela ? Si vous avez vu toutes ces choses. Vous n'y êtes certes pas resté indifférent. On les déteste ou on les aime follement.

Je suis du nombre de ceux qui les aiment, et je donnerais deux étés pour un automne. J'adore les grandes flambées ; j'aime à me réfugier dans le fond de la cheminée, avant mon chien entre mes guêtres humides. J'aime à regarder les hautes flammes qui lèchent la vieille ferraille aux dents pointues et illuminent les noires profondeurs. La pluie bat les petites vitres ; on songe à ceux qui sont dehors en allongeant ses jambes vers le feu. On songe aux marins, au vieux docteur confusant son petit cabriolet dont la capote se dandine, tandis que les roues enfoncent dans l'ornière et que l'ocotte hennit contre le vent. On pense aux deux gendarmes dont le tricorne ruisselle ; on les voit mortondus, trempés, courbés en deux et cheminant dans le sentier des vagues, assis sur leur monture que reconnaît le grand manteau bleu. On songe au chasseur attardé courant dans la bruyère, poursuivi par l'ouragan, suivant son chien qui barbote dans les marais. Infortuné docteur, infortunés gendarmes, infortuné chasseur !

Gustave Droz

La mort du bouvreuil

Le fusil d'un chasseur, un coup parti du bois
Viennent de réveiller mes remords d'autrefois.
Un bec sur l'herbe tendre avait semé ses perles,
Et je courais les prés à la piste des merles.
Ecolier en vacance, et l'air frais du matin,
L'espoir de rapporter un glorieux butin,
Ce bonheur d'être loin des livres et des thèmes
Emplissaient mes quinze ans tout ennuyés d'eux-mêmes.
Tel j'allais dans les prés. Or un joyeux bouvreuil,
Son poitrail rouge au vent, son bec ouvert et frêle
En feu, jetait au ciel sa chanson matinale,
Hélas ! qu'interrompit soudain l'arme brutale.
Quand le plomb l'atteignit tout sautillant et vif,
De son gosier saignant un petit cri plaintif
Sortit ; quelque duvet vola de sa poitrine
Puis, fermant ses yeux clairs, quittant la branche fine,
Dans les joncs et les buis de son meurtre souillés,
Lui, si content de vivre, il mourut à mes pieds !
Ah ! d'un bon mouvement qui passe sur notre âme,
Pourquoi rougir ? La honte est un rail
Pensif, et m'accusant, je déposai mes armes.
Ton sang n'est point perdu, tout ne ma vu depuis,
Rougir l'herbe des prés et profaner les buis
J'eus pitié des oiseaux et j'ai pitié des hommes
Pauvret, tu m'as fait doux au dur siècle où nous sommes

BRIZEUX

Mùa thu

Anh đã từng thấy cảnh mùa thu ở giữa nơi thôn giã thế nào chưa? Hơi may hiu-hắt, gió giật từng cơn, lá vàng cuốn tít xa bay, lối đi lắm lộ, nước vẫn đầy đường, những làn mặt giời lấm rất đẹp, mà vẻ thảm đạm như vẻ người ốm gượng cười. Bao nhiêu cảnh đó anh có biết không? Vì anh được mục kích những sự ấy, thì chắc anh cũng chẳng làm nơ được nào. Người ta một là không ưa, mà đã ham thì đến mê-mệt.

Ta vào bọn người lấy những sự đó làm thú mà giá có đổi được hai mùa hạ lấy một mùa thu ta cũng đổi ngay. Ta rất ưa những điều ấy. Hạt mưa đập vào mặt kính; lúc ấy mới rõ hai chân bỏ vào gần lửa mà nghĩ đến những người đang ở bên ngoài. Nghĩ đến bọn lính thủy, nghĩ đến cọ lang đang lếch thếch trên xe, mui thì lắc lư, bánh thì lún sướt rãnh, mà ngựa phải cơn gió ngược đang hì hì ăn lên kia. Nghĩ đến hai bác sen đầm trên nước đội xuống như trái; kia trông họ ran như cầy sấy, ướt lướt thướt như chuột lột, đang lom khom trong lối vườn nho, ngồi trên mình ngựa có phủ áo toi xanh. Nghĩ đến người đi săn về trễ đang cắm cổ chạy trong bãi cỏ giang, giẫy bẫm thốc sau lưng, miệng huýt còi gọi con chó còn đang lõm bõm dưới đồng lầy. Khắn nạn thay cụ lang, khốn nạn thay mấy bác sen đầm, khốn nạn thay người đi săn.

Trần-văn-Bằng

Cái chết của con hoàng-anh

Súng ai thoắt nổ rừng ngoài,
Lòng vàng hồi-hận ai-hoài tình xưa.
Ác nhờ có mới điểm hoa,
Mảng theo sáo đá bỏn ba nội đồng,
Nghỉ hè trời mới rạng đông,
Chim trời cũng những ước mong từng đàn.
Trăng tròn tuổi đã chơi ham,
Gặp tuần dừng bắt lại càng đa mang
Lòng xuân háo-hức ra đi,
Vàng-anh mắt sáng, ánh tía, miệng cười.
Dịu dàng lòng gọn gió khơi,
Chào đêm nguy-hiểm, mừng trời bình minh.
Thoắt thôi ác khí vô-tình,
Nhân-nơ nhẩy-nhót kiếp sinh khôn tuyền.
Hầu trong thoi thóp hơi rèn,
Lòng hồng nhẹ nhõm tung lên bên ngoài.
Lần lần mắt nhắm, cánh rời,
Đồng lầy bụi rậm gieo vời thân luơn.
Cỏi phù thế tạm vu an,
Than ôi! vội đã Vu-san mây mờ.
Một phe xúm động vội-vờ,
Chớ chi ngượng ? cũng khôn bề nói ra.
Bùa chơi cho thác ra ma,
Dẫu gan sắt cũng nát ra lọ người.
Ngậm tình sẽ gác sáng ngoài,
Thân tàn nâng lấy, rủ vài giọt châu.
Suối vàng anh thác nhiệm mầu,
Cỏ xanh thôi ổ, bụi lau rầy kiếng.
Từ đây sớt kẻ, thương chiều,
Đương thời đại ác, nhớ chim ta lành.

Giáo-học, Trần-v.-Quỳnh dịch

Luyện tập quốc-văn

Thư gửi cho bạn ở Cẩm-sơn

Thưa quý huynh,

Nhớ từ thuở hai ta tình cờ gặp gỡ, khi vui thú Đông-thành, lúc ngồng cảnh Bắc-kinh, đại huynh vẫn một lòng quí hóa tiểu đệ, coi tiểu-đệ như thể là ruột thịt, lẽ nào phải điều bạy khuyên nhau. Sự đó đủ sống khó đã mòn, tiểu-đệ cũng không hề bao giờ dám quên vậy.

Ngờ đâu nông nỗi, kẻ ở người đi, đại huynh thì yên cư nơi rừng xanh núi rậm, tiền-đệ lại nay đây mai đó, bên giời góc bể, bóng hồng mù mịt, tin nhạn vắng tanh, biết đâu là định-sở.

Đại-huynh ơi, tiện-đệ nghĩ đến cái ái-tình sơn-thủy của hai ta như vậy, mà nay mỗ người mỗi ngả, muốn nhìn mà chẳng thấy đâu, ghé thay con tạo khéo đọc-địa!! Càng nghĩ bao nhiêu lại càng ngao-ngán bấy nhiêu!!

Chao ôi! Cẩm-sơn là một nơi đồng xanh núi rậm, phố xá rất là um-tùm ngoảnh đi coi những cây với cỏi, người lại coi những Mán với Mường; chợ búa chật hẹp, trông ra nào có gì vui? vài ba hàng mắm ôi, năm bảy thứng quả thiu mà sao đại-huynh lại yên tâm ở được? Chẳng hay đại-huynh có cái thú gì vui riêng chăng? Hay là đại-huynh tự nghĩ rằng: làm thân tu-mi nam-tử, chẳng lẽ cứ ẩn nơ ở đậu mãi, gió cao đất rộng, nên ta hun đúc tinh thần cách tự-lập mà phải giao-thiệp với Mán Thổ để kinh-doanh thương-nghiệp? để cho tiện-đêm năm canh, ngày sáu khắc, luồng những bồi hồi, chẳng biết cùng ai tỏ tâm thở.

Bộ nọ tiểu-đệ viết thư về Kim-thành, mong sao đến trước tôn-nhan, ai ngờ đại-huynh đã qua cơn bĩ cực, tới tuần thái-lai, cánh hồng bay bổng tuyệt vời, mà không cho tiểu đệ tin-tức gì, để cho tiểu-đệ đã mòn con mắt phương giời đêm đêm, mà chẳng thấy vẫn mảng đâu cả.

Đại-huynh ơi, sao đại-huynh lại nỡ cắt ân đoạn nghĩa như vậy?

Chả ý cái thư trước của tiểu-đệ là khuyên giải đại-huynh về việc làm ăn. Nguyên-văn không thể nào chép, cho tường tận, xin trích ra một câu sau này: «..... nay đã gặp phải lưu ác, ở ẩn nhẽ cứ chịu bước lắm than, đại-huynh nên tu giả quê nhà, đi tìm cách sinh nhai cùng tiểu-đệ để mua vui, họa may lòng giới soi xét đến chăng. . . . . ».

Mấy lời tiểu-đệ phi cam lịch huyết mà nói ra đây, mong sao thấu đến đại huynh thì chắc đại-huynh cũng đem một mối «đồng-tâm» mà kết đôi cùng tiểu đệ vậy.

Thôi, giấy vắn, tình dài, tiểu-đệ xin kính chúc đại-huynh cũng quí-quyến vạn sự an-hảo.

Nay kính thư
Hội-hữu: Hồ-văn-Tín

Đoản-thiên tiểu-thuyết

(Xã-hội tiểu-thuyết)

Bước đường chông gai

(Tiếp theo)

Sau xem những ông hiểu biết hết cẩn bệnh. Lúc ông cùng lão sắp về đến phố lão ở thì ông đưa mắt nhìn qua cái khay hàng ở vai lão, rồi ông rất quyến sổ tay ở tái ra, xé lấy một mảnh con, cầm bút chì viết nguệch ngoạc mấy chữ rồi vứa đưa cho lão vừa dặn với rằng: « Anh đem cái giấy này đưa cho nhà tôi ở phố Xuyên-lại, chớ một lát xem người nhà trả lời ra làm sao? » Lão hấp-tấp chạy ngay đến, đưa thư cho bà vợ ông. Vợ ông người còn trẻ. Đang ở trên gác đi xuống thì vừa gặp lão. Bà xem xong, đưa mắt nhìn cái khay hàng của lão, bà sẵn thận quí, hỏi giá từng thứ hàng để đò xem lão bán thế nào? Bà hỏi câu nào, lão trả lời câu ấy, đoạn, rồi bà nói. « Cậu bé ơi! cậu buôn bán như thế chẳng ăn thua gì đâu! vì hàng của cậu, hàng xấu quá; trông tuy màu-mỡ thật, nhưng nào có ra gì toàn là đồ gì cũ cả, còn lấy đâu làm lãi được. Cậu buôn không biết cách, thà anh thử phải bán đắt mới gỡ được đó. Những người thường mua hàng ở cậu, người ta chỉ mua độ 2, 3 hộp là cùng, chứ không bao giờ người ta mua đến bốn hộp. Muốn bán chạy hàng, đông khách, cậu chớ nên buôn bán như thế, vì họ có biết đâu là cậu buôn. Tôi phải bảo cho cậu biết, cậu lại nghĩ cậu đánh lừa họ kia! » Tôi trả lời: « Bà nói rất phải, con vì còn ít tuổi quá, chưa biết giá hàng xấu tốt ra làm sao? còn mẹ con thì tuy nghề buôn sành sỏi, song người hay có tính e-lệ không dám vào các cửa hiệu lớn, nên cứ buôn ở hiệu vặt. Vì gặp đâu buôn đấy, xấu tốt không thường, thành thử hại! » Bà lại nói: « Cậu bé! nhà tôi thấy cậu có hiếu với mẹ, biết thương mẹ, nên đem lòng quý mến, có bảo tôi nên cưu cậu. Tôi có một phương muốn cho cậu biết đường mà cải-lương nghề buôn lại. Nếu cậu chịu nghe tôi, thì rồi cậu mới chịu là hay là diệu. Bây giờ cậu phải bán đắt bán rẻ đồng hàng này đi, chỉ cốt lấy đủ vốn là được rồi! Cậu lấy số tiền đó hãy đem trả cửa hiệu mà cậu buôn chịu cho xong; đoạn tôi sẽ viết cho cậu một lá thư cậu đem đến nhà hai người lái buôn (có quen biết tôi) xem thơ, tức khắc họ sẽ cất hàng tược tốt cho cậu (đồng giá 8$) Như thế cậu đem bán, ai mua độ một bận, sang năm sau cậu không phải rao mời, họ cũng gọi cửa đến mà mua; vì hàng ở đấy tôi thiết tốt « nhất hạng » Thôi cậu chẳng còn sợ phải lang thang, sẽ ngày rát cổ bỏng họng ở ngoài đường nữa nhé! Muốn chắc chắn, tôi lại giới-thiệu cho cậu biết « nhà » mấy người chị em tôi, cậu cứ đem đến là nàng của cậu nết ngay, chẳng còn phải lâu lai gì nữa! Lão mừng quá, bằng được người cởi cho mình từng khúc ruột, không còn biết nói lại với, bà thế nào, chỉ biết cuống chọc nhìn bà tỏ-ý biết ơn, biết tuân theo lời bà, biết cảm ơn bà. Bà lại nói: « Cậu phải biết mới được! nếu cậu chịu nhe siêng-năng tập tành cái nghề « buôn » ấy cho thành, thì rồi cậu sẽ được hưởng thu những cái kết-quả lớn lao: nhược bằng cậu không nghe lời tôi, thấy đắt hàng sinh ra man-trá, trước buôn hàng tốt, sau buôn hàng xấu, lại tăng giá lên, sẽ còn tin cậu nữa, người ta cho cậu là đồ « bẩn », chắc cái nghề buôn gì đối cho cậu họ sẽ coi là thù-địch, đem lòng căm ghét, họ tưởng cậu lấy cớ đi buôn điên đảo ấy để lẻn-lút sục sọi vào các cửa hàng lớn thấy ai bỏ-cơ là cướp giật. Nào có phải là « ăn-xin » đã khó, họ lại bảo là đi « ăn-cắp » đi « trường đảo »! như thế không những mang-tâm cậu không được yên mà cậu lại làm mất cả bụng tin cẩn qui-báu của khách mua hàng đi nữa. » Nói đoạn, bà đi lấy giấy bút mực viết mấy lá thư cho hai nhà « tri-thương mại ». Viết xong bà giở tới bạc lấy 10 đồng bạc đưa cho lão rồi bảo rằng: « Cậu cho tường rằng tôi cho cậu đấy, tiền này là tiền cấp vốn cho cậu để cậu lấy đó làm cái gây bước lên con đường « thực-nghiệp » con đường « vinh-thân ». Chẳng bao lâu cậu sẽ gỡ được món tiền mà phải chốn cậu đã đem phá tan hết sạch. Khi đại ngu ngốc đến như cậu là cùng. Bấy giờ cậu phải nghĩ lại làm sao cho mẹ cậu ốm ở nhà được vững tâm không đến nỗi thiếu thốn, cậu cầm lấy món tiền này khi nào cậu làm ăn khá giả có thể hoàn-lại món tiền ấy cho tôi thì rồi cậu đưa tôi sau cũng không muộn gì, vì món tiền ấy tôi « lại » coi đúng cứu giúp những người khốn-khổ hơn cậu. Dù cậu không đưa lại tôi nữa, tôi cũng chẳng ngại gì, vì cứ như tôi thì tôi không cần đến rồi, chỉ ân-hận phận nào thay cho bọn khốn-khổ kia mà thôi! Tôi định đã lâu bỏ món tiền ấy ra làm một vật cứu-cấp những người khổ sở đói rét, cái mục-đích của tôi như thế cậu phải hiểu cho mới được! » Lão nghe bà nói, cảm động quá chừng, nghĩ bụng bà thương xót cưu mang mình, cái ơn này có dễ so với ơn dưỡng-dục cũng xuýt xoát. Đang bàng khuâng nghĩ cách báo ơn bà; bà thấy lão bần khoăn như tỏ, biết ý nên vội nói chận rằng: « Cậu khéo lôi thôi, nghĩ ngợi làm chi thêm phiền, ơn mới huệ mà làm gì, cốt có bụng tử-tế là hơn, cậu hãy đi thi-hành ngay việc kia đi, việc gấp như thế, cậu chớ nên chậm trễ, mau lên lại! » Tổng nghe ông nói đến đây, cũng phải khen rằng: « Thua ông! vợ người « thầy-thuốc » lấy đang chen đáng phục thật; những lời bà ta khuyên bảo ông lại cấp vốn cho ông lại càng nên trọng nữa..... nhưng nếu con được đứng vào cái địa-vị bà ta thì con sẽ đem món tiền ấy mà biếu ông đi cho rồi. Như thế có hơn không? » Bà-Liên trả lời: « Con ơi! lão biết bụng con tốt thế! Lão đâu dám vì việc nhỏ mọn ấy mà phàn nàn; vả lại việc làm phúc khó gì ở đồng tiền; cốt có lòng thành-thực là hơn. Xét kỹ ra ít người được như bà, có lòng quý hóa như thế, mục-đích bà cho lão vay tiền là để khuyến khích lão, dẫn-dụ lão cho biết cách làm ăn, tránh qua được cái nạn « khổ », làm nhẹ hẳn cái khổi sầu ở trong óc lão đi. Bà đối với lão rất hiện mực thân-thiết như đối với người nhà vậy, bà khôn khéo lạ thường; lão không ngờ rằng bà lại có cái khiếu chết thông-minh dị-kỳ như thế; xem ý bà định nói để giảng-giải cho lão biết rằng: người ta ở đời không nên cứ trông mong vào tiền « bố-thí » mà sinh-nhai; phải lĩnh lạng kiếm miếng nuôi thân, sao cho khỏi thẹn với người đồng chẳng, khỏi xấu lây đến nòi giống. Tổng ơi! con phải hiểu thế mới được; con người đồng tiền « làm-phúc là to hay sao? tưởng thế là cứu giúp người nghèo đấy à! Làm phúc thế mà khó! Không được khinh-bỉ cái giá-trị của người nghèo là một, không được nói quá, nói tệ người ta để đến nỗi người ta phải tự ái-nhục, tất thân là hai. Nói tóm lại, phải coi người ta cũng như mình vì đều là loài người cả » Tổng biết lỗi, thưa rằng: « Ông nói rất có lý; xin ông tứ tội cho con dám đường-đột phán-đoán rằng; ông làm ơn thuật nốt cho con nghe thì quý hóa quá! » Bà-Liên nói tiếp: « Lão chào bà rồi cầm tiền và giấy ra đi, chạy một mạch về nhà. Vào đến nơi, vừa đi vừa nghĩ bụng mừng thầm, thật lão không ngờ bà thông-linh lại gặp được nai người Ân-nhân cứu giúp như thế, định bụng tìm sẵn những lời vẫn an « thân mẫu »! Chẳng ngờ thấy có tiền cũng vững dạ một chút.

(Còn nữa)

Hoành-sơn, Ân-ngọc-Phụng

HÀNG MỚI SANG
BÁN CHIỀU KHÁCH

Bản-hiệu bán cắt bán lẻ các thứ hàng nốc nhiều tơ lụa, satin, sa tây, cachemire, faille, khăn quàng, khăn tuu len, các thứ len dạ, tissus imperméable, mũ dạ v. v...

PHAN QUẢNG-THÀNH
Số nhà 10, phố hàng Đào, Hà nội.

Ông hãy biểu, đi xem ĐỨC LONG Sellerie
số phố Tiên-Tsin Hanoi mua bộ đồ xe
khác, bảo có ngay ngay đến tận nhà mang
vì ở đây có nhiều đồ mua tại PHÁP
rất bền và đẹp.

Catalogue France sur demande

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khắp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

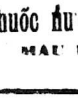
Làm trai biết
uống trà tàu

Sâm mậu liên tâm, mỗi gói.		0$22
— ô-long,	—	0,20
Thanh thái liên tâm,	—	0,20
Công phát	—	0,20
Hồng thái	—	0,18
Vạn xuân	—	0,16
Bao thiếc chiếu giá thêm.		0,10
Chè gói lẻ mỗi trăm. . .		0,80

Ở xa thêm tiền cước phí.

Nay kính cáo.
SÂM-MẬU TRÀ HIỆU
59 phố hàng Ngang, Hanoi

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

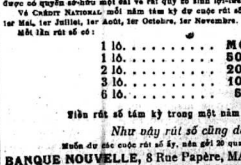

Thap huyết xâu.
Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rao phát làm cho hay ho sai uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ!
Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc bước bổ huyết

MẠU BỔ 1140

C. J. BONNET

là hiệu to lụa tốt hơn cả

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC:

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lúc mua vé thì giá 20 quan, còn thì đóng làm 25 tháng mỗi tháng 80 quan. Nộp tiền-tiên đầu, tiền được ngay cái vé, riêng mình có quyền số-hữu, hễ vé trúng số thì được cả tiền. Mình chỉ chịu thiệt thôi đành dịp một tí, thật hiếm như không ngại đâu, mà đã được dự các cuộc rút số, lại được có quyền số-hữu một cái vé rồi quy tô sinh lợi-tức.

Vé Crédit National mỗi năm tên kỳ dự cuộc rút số: là 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.

Mỗi lần rút số có:

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
1 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
6 lô.	50.000 quan

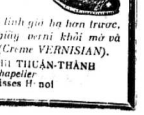
Tiền rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm

Muốn dự các cuộc rút số ấy, nên gửi 20 quan cho ông chủ-nhiệm nhà:
BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Việc bán vé này theo như bản luật ngày 23 Mars 1906, các nhà mua vé được đủ điều chắc chắn

DA TỐT GIÁ HẠ

Thưa các ngài,
Bản-hiệu xưa nay đông quý vẫn dùng các thứ da tốt, các ngài đã dang qua đều rõ, mà nay bản-hiệu lại xin lĩnh giá hạ hơn trước, xin các ngài chiếu cố, bản-hiệu mới có thứ đem đánh giầy verni khỏi mở và khỏi rắp, khi bôi đề nửa giờ sẽ đánh, thì đã mềm lắm (Creme VERNISIAN).

NGUYỄN-TIẾN-HÀM dit THUẦN-THÀNH
Bottier - Chapelier
7, Rue des Caisses H-noi
(Cô ca-la-bô để biểu các ngài)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(*Suite*)

VII

Cravatte

Ici se place naturellement un fait que nous ne devons pas omettre, car il est de ceux qui font le mieux voir quel homme c'était que M. l'évêque le Digne.

Après la destruction de la bande de Gaspard Bès qui avait infesté les gorges d'Ollioules, un de ses lieutenants, Cravatte se refugia dans la montagne. Il se cacha quelque temps avec ses bandits, reste de la troupe de Gaspard Bès, dans le comté de Nice, puis gagna le Piemont, et tout à coup reparut en France, du côté de Barcelonnette. On le vit à Jauziers d'abord, puis au Lauzet. Il se cacha dans les cavernes du Joug de l'Aigle et de là il descendait vers les hameaux et les villages par les ravins de l'Ubaye et de l'Ubayette. Il osa même pousser jusqu'à Embrun, pénétra une nuit dans la cathédrale et dévalisa la sacristie. Ses brigandages désolaient le pays. On mit la gendarmerie à ses trousses, mais en vain. Il échappait toujours; quelquefois il résistait de vive force. C'était un hardi misérable. Au milieu de toute cette terreur, l'évêque arriva. Il faisait sa tournée. Au chastelar, le maire vint le trouver et l'engagea à rebrousser chemin. Cravatte tenait la montagne jusqu'à l'Arche, et au delà. Il y avait danger, même avec une escorte. C'était exposer inutilement trois ou quatre malheureux gendarmes.

— Aussi, dit l'évêque, je compte aller sans escorte.

N'pensez vous, monseigneur ? s'écria le maire.

—J'y pense tellement, que je refuse absolument les gendarmes et que je vais partir dans une heure.

— Partir ?

— Partir.

— Seul ?

— Seul

— Monseigneur ! Vous ne ferez pas cela

— Il y a là, dans la montagne, reprit l'évêque, une humble petite commune grande comme ça, que je n'ai pas vue depuis trois ans. Ce sont mes bons amis. De doux et bonnêtes bergers. Ils possèdent une chèvre sur trente qu'ils gardent. Ils font de fort jolis cordons de laine de diverses couleurs, et ils jouent des airs de mo ta ne sur de petites flutes à six trous. Ils ont besoin qu'on leur parle de temps en temps du bon Dieu. Que diraient-ils d'un évêque qui a peur ? Que diraient-ils si je n'y allais pas ?

— Mais, monseigneur, les brigands ! Si vous en rencontrez les brigands

— Tiens, dit l'évêque, j'y songe. Vous avez raison. Je puis les rencontrer. Eux aussi doivent avoir besoin qu'on leur parle du bon Dieu.

— Monseigneur ! mais c'est une bande ! c'est un troupeau de loups !

— Monsieur le Maire, c'est peut être precisement de ce troupeau que Jesus me fait le pasteur. Qui sait les voies de la Providence ?

— Monseigneur, ils vous dévaliseront.

— Je n'ai rien.

— Ils vous tueront.

— Un vieux bonhomme de prêtre qui passe en marmottant ses momeries ? Bah ! à quoi bon ?

— Ah ! mon Dieu ! si vous alliez les rencontrer ?

— Je leur demanderai l'aumone pour mes pauvres.

— Monseigneur, n'y allez pas, au nom du ciel ! vous exposez votre vie

Monsieur le Maire, dit l'évêque, n'est-ce décidément que cela ? Je ne suis pas en ce monde pour garder ma vie, mais pour garder les âmes.

Il fallut le laisser faire. Il partit, accompagné seulement d'un enfant qui s'offrit à lui servir de guide. Son obstination fit bruit dans le pays, et effraya très fort.

Il ne voulut emmener ni sa sœur, ni madame Magloire. Il traversa la montagne à mulet, ne rencontra personne, et arriva sain et sauf chez ses « bons amis » les bergers. Il y resta quinze jours, prêchant, administrant, enseignant, moralisant. Lorsqu'il fut proche de son départ, il résolut de chanter pontificalement un *Te deum*. Il en parla au curé. Mais comment faire ? pas d'ornements épiscopaux. On ne pouvait mettre à sa disposition qu'une chétive sacristie de village avec quelques vieilles chasubles de damas usé ornées de galons faux.

— Bah ! dit l'évêque. Monsieur le curé, annonçons toujours au prône notre *Te deam*. Il en s'arrangera.

On chercha dans les églises d'alentour. Toutes les magnificences de ces humb'es paroisses réunies n'auraient pas suffi à vêtir convenablement un chantre de cathédrale.

Comme on était dans cet embarras, une grande caisse fut apportée et déposée au presbytère pour M. l'évêque par deux cavaliers inconnus qui repartirent sur-le champ. On ouvrit la caisse ; elle contenait une chape de drap d'or, une mitre ornée de diamants, une croix archiépiscopale, une crosse magnifique, tous les vêtements pontificaux volés un mois auparavant au trésor de Notre-Dame d'Embrun. Dans la caisse, il y avait un papier sur lequel étaient écrits ces mots : *Cravatte à Monseigneur bienvenu.*

(*A suivre*)

Những kẻ khốn-nạn

XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(*Tiếp theo*)

VII

Thằng giặc Cravatte

Đoạn này cần phải kể một chuyện không nên bỏ sót, vì chuyện ấy là một câu chuyện trong những câu chuyện có thể biểu lộ được cái chân-tướng ông giám-mục thành *Digne* ra hơn cả.

Nguyên trước có một bọn hung-đồ gọi là bọn thằng *Gaspard Bès* nó quấy nhiễu những vùng khe núi *Ollioules*. Bọn ấy quan quân đã trừ được tiệt rồi, duy còn có một tên thủ-tục của nó là thằng *Cravatte* đem dư-đảng chạy trốn được vào trong núi. Toan ẩn trước con ẩn mặt trong địa-phận đất phong ba *Nice* rồi nó sang đất *Piemont* (thuộc Y-đại-lợi). Về sau bỗng lại nghe tin nó đã lẻn về đất nước Pháp, về vùng *Barcelonnette*. Có người đã gặp nó ở *Jauziers*, lại có người gặp nó ở *Lauzet*. Bọn nó ẩn-nup trong các hang núi *Joug-de-l'Aigle*, rồi thỉnh thoảng lại đem nhau xuống ăn cướp những làng xóm vùng *Ubaye* và vùng *Ubayette*. Một khi nó đã cả gan đến tận *Embrun*, bọn đêm vào đại-giáo-đường mà lấy trộm đồ thờ. Dân gian lấy làm lo-sợ. Nhà-nước đã sai sen-đầm đi nã mà không được. Thường thì nó trốn thoát. Nhiều khi nó lại kháng cự với quan quân. Thật là một đứa hung thú bất-trị. Trong xứ thiên hạ đang non-nước lo vì một thằng giặc như thế, thì ông giám-mục đi kinh lí tới nơi. Đến xã *Chastelar*, thì ông xã-trưởng ra đón, tỏ cùng ông đi lo lắng. Bởi vì thằng *Cravatte* nó dương vùng-vẫy ra một mình nó cho đến tận nơi *Arche*, ra cả tận ngoài nữa. Đi vào chỗn ấy thật là nguy hiểm, dầu có quân đi hộ tống cũng nguy. Cho bị hồn ten sen-đầm đi đưa đường thì thật là hắt hơ thì mang xác ích, tội nghiệp. Được cho nghe ông sẵn sàng như thế thì đạo rằng.

— Bởi vậy, tôi tính đi một mình, không để ai phải hệ lụng cả.

Ông xã kêu :

— Chết nỗi ! Cha đừng nghĩ đến việc đó nữa.

— Tôi đã quyết. Tôi không chịu để sen-đầm của ông đi với tôi làm gì. Trong một giờ nữa thì tôi đi đây.

Cha quyết đi ?

Tôi quyết đi.

Cha đi một mình ?

Tôi đi một mình.

Cha không, làm thế được.

Tôi xin đi, bởi vì trong một khi các một xóm nghèo như thế mà ba năm nay tôi chưa từng thăm đến. Dân cũng là những bầu tôi của tôi. Họ chỉ đi chăn dê mọn mướn, thật tha hiền lành. Cứ ba năm ngoài một lần giáo cho hay. Thì họ được một. Dân ấy làm nghề sợ đây thao bang bóng chăm, tôi nhưng các mùi đẹp lắm. Trong núi thường họ hay thổi thứ sáo sậu lắc, nghe rất là vui tai. Họ cần đến ai thanh thường vào mà nơi đến. Đức Chúa Trời cho họ nghề. Nếu ông giám-mục mà sợ giặc thì họ nghĩ ra làm sao ? Nếu tôi đã đến đây lần trước không sao thăm họ, thì tôi họ nói làm sao ?

— Thưa cha, giặc. Nếu cha gặp giặc

— Tôi nói quen. Ông nói phải. Có lẽ tôi gặp giặc. Giáo chính là những kẻ đương cần nghe chuyện Thiên-chúa.

— Lạy cha ! Nhưng nào mẹ có một hai đứa. Cũng hoàn nó như dân sơ làng vậy.

— Ông xã ơi, có lẽ cái dân ấy chính là dân xấu mà chúa Jesus đã giáo cho tôi làm mục. Vậy mới biết những đường lối của Trời trò cho chúng ta đi, là những đường lối kì-khu.

— Thưa cha, cha đừng đi, nó cướp

— Tôi còn có gì mà nó cướp

— Nó giết mất, cha ơi

— Nó giết tôi để ma làm gì, một kẻ tu-hành đi qua đường mà lầm-hầm câu kinh thì không coi ai muốn giết.

— Trời ơi, nếu ma cha gặp chúng nó thì làm sao ?

— Tôi gặp nó thì tôi ăn mày hộ cho kẻ khó, chứ sao !

— Lạy cha, xin cha vì Trời mà nghe tôi, đừng đi mà ngày-hiểm cho tính-mệnh nó

— Ông xã ơi, nếu có phải chỉ vì một lẽ ấy mà ông khuyên-ngăn tôi, thì tôi nói để ông biết rằng tôi sinh ra ở đời này, cái thiên-chức của tôi là để coi-giữ cho linh-hồn người ta, chứ không phải để giữ lấy một cái mạng tôi.

Ai can cũng không được, họ đành phải để cho ông đi. Ông đi, chỉ đem theo một thằng bé con, nó đã từ tâm thuận-nguyện đi đưa đường cho ông. Cái việc gian-nguy ấy, dồn dập trong khắp một vùng, ai nấy lo-sợ lắm.

Ông không cho bà em đi, mà cũng không cho mụ *Magloire* đi cùng. Ông cười lừa mà đi núi, suốt quãng đường chẳng gặp ai hết, hoàn toàn thản-thể mà đến cả làng chân để là bạn tốt của ông. Ông ở đó mười lăm ngày, vừa giảng đạo, vừa cai-trị, vừa dạy học, vừa khuyên răn người ta, khi sắp đến ngày từ-giã ra về, thì ông định đánh một thiếu lễ trọng-thể. Ông bàn với cụ-xứ thì cụ-xứ ngẫn ngơ không biết tính làm sao. Ở chốn ấy, lấy đâu những đồ nghi-tiết cho một ông giám-mục dáng lễ. Đồ hành-nghi ở trong xã, duy chỉ có ban thờ nhỏ của ông cụ xứ làng nghèo với một vài chiếc phương-du bằng vải hoa đã cũ nát, các đường điềm bằng chỉ bạc đã bong cả rồi. Ông giám-mục nói :

— Xin cụ-xứ bá cáo cho dệ tử biết rằng có lễ trọng. Rồi ta tùy nghi mà ứng biện cũng xong.

Cụ-xứ sai đi tìm kiếm khắp các nhà thờ vùng ấy, góp cả bao nhiêu đồ ngũ tiết lại không đủ mà trang-hoàng cho một vị chủ-tướng trong một nhà thờ lớn.

Ai nấy đang khó nghĩ về việc hành nghi đại lễ thì bỗng thấy hai người kị-mã đem một cái rương lớn đến nhà-thờ, nói để dâng Đức-cha, nói rồi để rương đó mà lên ngựa đi đâu mất, không ai nhận được là người đâu cả. Mở rương ra thì thấy một cái áo làm lễ bằng dạ thêu kim-tuyến, một cổ mũ giám-mục nạm kim-cương, một bộ cáu rút của bậc thái giám-mục, một cây gậy làm lễ rất đẹp, nói tổng là hết cả bộ đồ qui-mật trộm ở nhà thờ lớn thành *Embran* tháng trước. Trong rương lại có cánh thiếp để rằng *Cravatte kính tặng Đức-cha Bienvenu.*

(*Còn nữa*)

SỰ ÍCH LỢI CỦA MẤY THỨ CÂY VÀ LOÀI RAU

Mấy thứ cây về loài rau, như các thứ đậu tây, và đậu ta rất ích lợi,

Người nhà quê Bắc-kỳ thường trồng các thứ đậu chung trong một khu ruộng lẫn với một thứ cây khác như mía, dâu, đều đâu v. v... thì thấy thứ cây nay lại tốt thêm. Người nhà quê Pháp thay đổi các thứ cây, mỗi năm giồng một thứ khác nhau, cũng thường để một năm giồng cây đậu, cây *pesce*, cây *tréfle*, cây *sainfoin*, cây *luzerne*, mà năm sau giồng các thứ cây ấy tưởng không tra phân, hoặc là chỉ tra ít thôi. Dẫu ruộng không có bón mà thứ cây giồng sau thứ ấy, cũng không tốt bằng gì là có bón. Hình như đất giồng một thứ cây nói trên kia một năm, thì lại tốt hơn, không phải bón nữa. Vì vậy, các thứ cây ấy thường gọi là cây tốt đất.

Vậy các cây ấy lại làm sao lại làm tốt đất. Nay ta thử đến chơi một cái vườn, một cái khu đồng đậu mà xem thì biết. Lấy một cái mai sẽ lấy lấy một miếng đất, ở chân một cây đậu, mà khéo chớ đánh gẫy những rễ nhỏ nhỏ nọ i tác. Ở rễ có khi ta thấy đến ba e ục mấu to bằng cái đầu ghim, như thể một hột đậu, một hột sen vậy, các mấu ấy có phải là những cả dùng để chứa vị ăn sâu này nuôi cho cây, như cả khoai, cả sắn hay không ? Không, các mấu ấy tức là dấu tích một thứ bệnh, nhưng là một thứ bệnh có ích lợi, như các thứ bệnh nó làm cho hột cơm hóa ra rượu hay là làm cho hột bánh lên men vậy.

Dùng kính hiển vi mà xét các mấu ấy, thì ta thấy ở trong có nhiều vi-trùng, như thể một đàn ong trong một cái bốc, hay là những con cánh kiến trên một cành cây.

V.-trùng ấy ở trong đất thường có, Nếu đem hạt đậu, hay một thứ hạt gì của giồng ấy, giao xuống cho mọc lên thì vi trùng bám vào rễ cây mà sinh sản ra một cách rất là nhanh chóng. Vi-trùng ăn nhựa-cần rễ cây hút ở đất, mà là cây đồ thành chất ăn để nuôi cho cây mọc lớn lên.

Nói vậy, tất có người bảo: Nếu vậy vi-trùng ấy là một giống kí sinh ăn bại của cây, ăn cướp của ăn của cây hay sao. Phải, thực thế, trong mấy tuần lễ đầu, thì giống trùng ấy ăn hại của cây, rồi sau cũng tự làm mà nuôi lấy thân Vì trùng hết đẹm-khí là một thứ khí làm nên khí giới, ở dưới đất đẹm khí cũng đi lại được như trên mặt đất. Bằng đẹm khí nói được ấy, vi trùng chế ra một chất nuôi thân, mà nó tự cũng có một phần, còn thì cho cái cây đậu, để bù vào cái nhựa nó ăn của cây.

Nhờ về chất ăn làm bằng đẹm khí ấy cây đậu mọc lên rất khỏe Từ đấy cây không ăn những chất cũng về loài đẹm-khí về sau ở dưới đất nữa, và chỉ mượn của đất những chất làm cho thân cây to lớn lên mà thôi. Vậy nhờ về giống vi trùng, các chất về loài đẹm khí ở dưới đất cây không phải dùng đến, các cây giồng về sau có thể dùng để nuôi thân được.

Nào có thế mà thôi đâu. Đến vụ hái đậu, người ta chỉ nhặt cây, còn rễ thì cứ để nguyên. Chất nuôi cây ở trong các mấu ở rễ cây, lại cho đất thêm một ít chất nuôi cây nữa. Đem đất mà phân bón, thì thấy nhiều chất nuôi cây hơn là trước, như vậy đất lại tốt thêm hơn không phải bón phân nữa mà các thứ cây giồng sau cũng tốt.

Người nhà quê An-nam thường không để phần để bón cây, nếu nay dùng giồng nhiều đậu, thì lợi cho đất lắm. Những nơi đất cao mà mùa xuân người ta hay cấy thóc, lắm khi thiếu nước thóc xấu, giá thử giồng cho thứ khác lợi biết bao nhiêu. Nhưng khốn một nỗi rằng thóc dễ bán hơn là đậu, mà đậu lại lâu cũng khó, vì mọt ăn hại lắm. Vì vậy người nhà quê An-nam vẫn cứ giồng thóc, chứ không giồng đậu. Khi nào việc buôn đậu cũng phát đạt bằng việc buôn thóc lúa, thì người nhà quê mới có thể dùng cách giồng đậu, để làm cho đất tốt hơn. Một bài sau ta sẽ bàn cách làm thế nào mà lợi-dụng được các cây có tính làm cho đất tốt lên ấy.

X.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán 0 $ 1 giấy quán-áo, chữa lại thế nào thì biên rõ ràng vào đây, và gửi theo hai hào (0 $ 2) bằng tem (dùng được) để chi tiền giấy quán khác.

Nếu ai không gửi 0 $ 1 cho thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải tả sáng hơn.

Dư-luận người Pháp ở đây

Bản quán mở ra mục này trích lược những bài báo Tây ở bên ta dịch ra quốc-văn để độc-giả biết thêm cái ý-kiến của người Pháp ở đây thế nào, không cứ là những ý tưởng gì có lợi cho ta hay không, nói tóm lại các bài đăng trong mục này, dù hay dù chẳng hay đều không phải ý tưởng của bản-báo.

Của ông M. A. trong báo « *Courrier d'Haiphong* »

Bình-phẩm về cái án mạng ở Cái-lân, báo *Courrier d'Haiphong* có viết như sau này :

. . . . . .

« Ta chắc rằng cái án mạng này lại bởi người trong nhà đây, mà những kẻ hạ thủ chẳng ở đâu xa, hoặc những kẻ tùng phạm, — mà cả lẽ những kẻ thủ xướng cái án mạng gớm ghê này, chính là những người An-nam hầu hạ của người bị hại.

Hoặc giả có người cãi rằng không phải, vì bà góa Chaffanjon là người có đại-lượng với những kẻ làm công làm, mà những người ấy qui mến bà, kính trọng bà như một bậc ân-nhân vậy, nhưng ai biết được cái tâm hồn người An-nam là thế nào ?

Mà cái tâm hồn ấy, chính người An-nam cũng không biết được. Những người Tây đã ở thuộc-địa này lâu năm, ai cũng có thể thuật được đến hàng nghìn chuyện lạ lùng khiến cho người mới bước chân sang đây phải lấy làm ngạc nhiên. Như một người đầy tớ giết cho chủ hàng mấy ng in đồng bạc mà một ngày kia cũng ăn cắp vì ở đấy mấy trăm đồng; một người bồi đã cùn chủ đến hai mươi lần, có khi chỉ vì mấy đồng bạc, cũng giết quách chủ đi, mà mấy đồng bạc ấy vì thử có hỏi thì chủ cũng cho vay trước hoặc là cho bắn cũng nên.

Cái tâm-lý của người Á-đông thì còn lâu người Âu-tây cũng chưa đò được, nhất là tâm-lý người An-nam lại khó đò hơn là người Nhật, người Tàu, người Cao-mên, người Xiêm-la, người Mã-lai, người Diến-điện, người Ấn-độ, vân vân. Người Bạc-chẳng chỉ có thể biết là là làng mà không đò xét được. Một vị quan lớn người Lục-tỉnh là người quen của ta, có con gái gả cho một người đồng-bang ta (ta đây là ông qui-quốc viết bài này), chồng đối sang sướng lắm, tơ lụa, vàng ngọc đầy người, mà ăn cắp của chồng ba trăm bạc, người chồng có đến mách ông bố vợ là vị quan lớn ấy thì quan lớn có giải nghĩa cái nguyên do và cái kết quả việc ấy như sau này :

« Thưa ông, tôi đã gả con gái tôi cho ông, thì cái chủ quyền như ông mua hàng về là ở ông, ông trông trị lấy nó, vậy ông muốn mắng chi thì mắng. Còn như việc nó làm mà ông lấy làm lạ thì ông nên biết rằng người An-nam, dù được dỗm lên trên đống vàng đống bạc cũng không đứng dến của lạ, song le, thỉnh thoảng cần đến vài đồng bạc thì có thể giết chết cả cha cả mẹ đi mà lấy ! »

Trong khuyên này là người đàn bà vì đành bỏ, thua hết, không dám bán đồ nữ trang sợ chồng biết cho nên phải ăn cắp. . . . . »

Lời dịch giả. — Chẳng hay vị quan lớn mà báo *Courier d'Haiphong* nói đó có thiệt hay không. Nếu thiệt thì vị quan lớn ấy cũng là một vật hiếm có lắm thay.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ tư 4 Novembre 1925

TÔ TRƯƠNG KẾT NGHĨA

Hai bên cha mẹ tuổi già,
Tình trong hốn hẻ, nghĩa là một nhà kết thân.

SỚ MỪA VĂN-TỰ NỢ VÀ ĐỐI HỘ CÁC CÔNG NỢ

Xổ này đã trình Tòa và đã mở tùy mạn mua, chỉ chịu lên về việc mua vẫn tự nợ và đối hộ các công nợ ở các tỉnh. Số này có gộp cả tiền đối các tờ tự — lo giúp hộ các công việc — mua bán, hồ nhà cửa, đất cát và vân vân. Ai ở các tỉnh đều Hanoi mà ủng hộ thêm xổ này là các số giấy quan Trung-sư thời có đều xổ này, sẽ cho người đưa hộ đến tận nơi, không lấy tiền bộ phí hay là mượn lo giúp gì cũng được.

— Ai muốn cần hỏi đi đâu gì thời cứ lại nhà giấy hay là viết thư về xin trả lời. Số này không giao cho ai thay mặt ở các tỉnh, cũng không cho ai đi đâu nọ các tỉnh.

— *Phàm Sở giấy nào được pháp mà đã lưu lại Hà-thành để là có giá trị — có thể giúp được nhiều việc bán-toàn*

武 輝 清
VŨ-HUY-THANH

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ 10 đến giờ sáng.

LÀM QUÀ RẤT QUÍ

Bản hiệu mới nhận được các thứ gương mới cạnh của một nhà kỹ-nghệ trứ-danh bên Pháp mới sang-chế ra. Các ngài mua biếu bạn mượn trông rất quý xin mới qua bổ lại xem qua.

Nước hoa hiệu ORYS mới ve
Parfums de Luxe

Un jour viendra	6$50	le flacon
Parlez-lui de moi	4.00	»
Premier Oui	6.00	»
Premier Oui	4.00	»
Amour dans le cœur	5.00	»
Fox-trot	4.00	»
Un fermant les yeux	13.00	»
Un fermant les yeux	4.00	»
Extrait assorties	0.20	»

Hãy mặc hiệu CHKLIN tốt nhất hạng
No 1. 6$00 — N° 2. 5$50 — N° 3. 5$00 có cả ngoài bản lề bóng vàng 18 carats 1$00.
Hàng nội-hoá
Ao vệ-sinh của bản-hiệu rất đẹp, rất tốt, giá bán buôn có trừ hoa hồng, vậy ngài nào muốn mua xin cứ viết giấy về hiệu.

NAM-THÀNH
19, Bd Francis-Garnier, Hanoi

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến bản-quán, thì cho biết có số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán ấy, để cho người làm để tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vẫn tắt, hoặc chân quê, không rõ họ được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết số mà trả lời.

XE Ô-TÔ HIỆU
Rolland-Pilain
12 MÃ-LỰC

Mới rồi đã phá được hết các giải :
Giải *xe đi chơi* và giải *xe đi lấy nhanh*
Cuộc thi trèo trên Tam-đảo lần thứ hai vừa rồi vào hạng trèo giỏi hơn cả.

GIẢI XE ĐI CHƠI
Thứ nhất : xe Rolland-Pilain, 16 phút 42"

GIẢI XE ĐI LẤY NHANH
Thứ nhì : xe Rolland Pilain, 15 phút 28"

Đại-lý ở bản-xứ là :
GARAGE AVIAT
PHỐ HÀNG VÔI — HANOI

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

• TONIQUE TONKINOIS •

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Hội-các phụng lời chân phê rằng:

Chiếu nay đội được phòng của MONTÈS qui-công, có nhẽ nên một thể cuyn bổ để thông ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, truyền tạo phó thị giữ cho qui được phòng chế-tạo để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Lời xem tiếp theo ở trang thứ tư bài này.

Ăn cắp đường sa. — Đoàn-văn-Tích 19 tuổi, ở nhà số 34, phố hàng Gạo, can việc ăn cắp 6 cân đường của chủ là M. Nguyễn-văn-Nghiệp, thư ký sở Thương chính, nên đã bị bắt giải vào Tòa án.

Tin sau cùng

Tòa nội-các mới

Tòa nội-các mới đã tuyên đọc chương trình tại hai ngài viện.

Đảng xã-hội định đến khi nghị-viện đầu phiếu quyết nghị về việc tín nhiệm tòa nội-các thì đảng ấy không bỏ phiếu.

Việc chiến tranh ở Trung-hoa

Cuộc hội-nghị của các tướng ở Bắc kinh không thành công.

Về việc chiến-tranh của quân xích-vệ, và quân phản-cộng ở Quảng-đông, mỗi nơi nói một khác. Hai bên cùng tuyên bố rằng chiến thắng.

Tòa nội-các tại nghị-viện

Thứ-dân nghị-viện bỏ 221 phiếu tỏ lòng tín-nhiệm tòa nội-các. Số phiếu phản kháng là 189.

VIỆC BẮC-KỲ

NAM-ĐỊNH

Hội-chợ Nam-định. — Đến ngày chủ-nhật 8 novembre hồi 9 giờ, hội-đồng tổ chức Hội-chợ Nam-định sẽ làm lễ khánh-thành hội-chợ lần thứ ba do quan Đốc-lý Nam-định chủ tọa.

HÀ ĐÔNG

Đánh gãy tay. — Hôm phiên chợ tỉnh vừa rồi, không biết vì tranh nhau chỗ ngồi làm sao, mà Bùi-văn-Tương 40 tuổi, cầm dộn gánh đánh phải Ng-văn-Thuyên 16 tuổi, bị gãy cánh tay trái. Người bị thương đã lập tức đưa vào nhà thương chữa, còn kẻ hung bạo đánh người kia đã bắt giam để xét.

GIA-LÂM

Cái nạn ô tô. — Vừa rồi, chiếc xe ô tô số T. 7676 của M. Roche thanh-tra Thú-y, do ông cầm máy lấy, đi ở Bắc-ninh về đến gần chỗ xưởng thợ ở Gia-lâm thì đụng phải một người cai lục-lộ tên là Đỗ-văn-Tỷ, 54 tuổi. Người cai đã lập tức vực người bị nạn lên ô tô đem về nhà thương Bảo-hộ điều trị, và đến trình cảm về cái nạn ấy.

BẮC-NINH

Ngày hội Đình-chiếu. — Chương trình ngày hội Đình-chiếu tại Bắc-ninh và Đáp-cầu định như sau này:

Ngày 10 novembre

16 giờ 30: Đá bóng thi (bãi đất ở Thị-cầu, trước cửa trại lính Tây).

18 giờ: Bắn súng.

20 giờ: Rước đèn (có phường nhạc tây đội thứ ba) và thi đèn.

20 giờ 30: Rước đèn (ở Đáp-cầu). Thi thuyền kết hoa và đốt đèn, đốt cây bông.

24 giờ: Mở tiệc ở dinh quan chánh sứ.

Ngày 11 Novembre

7 giờ: Bắn súng.

Đêm bình ở đường Borgnis-Desbordes.

Học-trò các trường tập thể thao và đi riễu qua nhà chào.

10 giờ: Các trò chơi (trước cửa dinh quan Tổng-đốc): Nhảy bị, đập nồi, đánh nước thi, leo dây, bắt chèo, leo cột mỡ, đánh đu.

11 giờ đến 17 giờ: Hát tuồng xem không mất tiền (sẽ rạp hát lớn thành phố).

15 giờ 30: Thi xe hoa (đường Borgnis-Desbordes).

1° Các thứ xe kết hoa đi đi lại khắp các phố.

2° Định giải thưởng cho các xe được nhất.

3° Tung hoa.

18 giờ: Bắn súng.

20 giờ 30: Đốt đèn trong thành-phố.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi lấy làm cảm-tạ các quan, các ông và các bà có lòng yêu-mến gửi giấy chia buồn, đưa đồ phúng-viếng cũng đi đưa đám thân-phụ, tổ-phụ và nhạc-phụ chúng tôi là:

M. ĐỖ-TỰ-GIÁNG

hưởng-thọ 70 tuổi

tạ-thế ngày mồng 7 tháng chín ta (25 octobre 1925) tại tệ-xá làng Dục-tú (par gare Xuân-kiều).

Trong khi tang gia bối-rối, có điều gì sơ-xuất, xin các quan, các ông, các bà miễn-chấp cho.

Có-ai tử: Đỗ Đôn vợ và con,
Đỗ-Các vợ và con,
Đỗ Khải vợ và con,

Tế-tử: Đỗ-v Cừu vợ và con,
Ng-huy-Bảo vợ và con

Đồng gia-quyến bái-tạ.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Lại bắn phải người. — Ngày 25 vừa rồi, hồi 7 giờ sáng, ba người Tây là MM. Bertrand, thợ máy, nhà số 98 phố hàng Trống Hanoï; Vidal buôn bán ở Hanoï và Trinbour kiểm-lâm ở Yên-bái vào bắn tại nơi cách đồn Him-son chừng một ki-lô-mét, có tên Ng văn-Trương, 27 tuổi đi mang đạn và đồ đạc theo. Người phu ấy đứng khuất chỗ bụi cây, bỗng chốc con chó săn của M. Bertrand cắn về ngã ấy. M. Bertrand giơ súng bắn; tiếng súng vừa nổ thì nghe tiếng người phu trả lăn trèo lên lộn lên kêu, thì ra người ấy đã bị một phần đạn trúng phải mặt. Mấy người đi săn đó liền chạy lại vực người bị nạn lên ô-tô chở về nhà thương Thanh-hóa rồi sang trình với Sen-đầm biết về cái nạn mới xảy ra.

QUẢNG BÌNH

Chết đắm. — Ngày mồng 7 tháng 9 ta, bốn con của tên Lê-Toản, người làng Thạch bàn thuộc huyện Lệ-thủy, chèo một chiếc thuyền con định đi lên sở Hỏa-xa mà nhận bạo công; không may đi ngang qua cái đề-công về địa phận làng Nghi-xá, nước ở miền núi chảy xuống nặng quá, đắm ngay cả thuyền và người; may sao khi ấy có người trông thấy mới đem thuyền ra cứu vớt được ba cha con, chỉ một mình đứa con gái tên là thị Ngoan thiệt thòi mà thôi; hiện nay thi hài cũng chưa tìm được.

Ghe mắc cạn. — Ngày mồng bốn tháng chín ta, có bốn chiếc thuyền ở Nghệ-an chở xi-măng và đồ thiết-khí vào Đồng-hới, khi vào cửa Nhật-lệ thì đều bị mắc cạn; gần đây có một tên thủy-thủ rất giỏi tên là Hoàng-Ý ở làng Đồng-hải, người tỉnh rất can-đảm, thấy người hoạn-nạn như thế, liền đem những dân phu ra cứu và dẫn đạo đưa vào, nên mấy chiếc thuyền đó đều được an-toàn cả.

Cứ như lời những kẻ thủy-thủ và ngư-nghệ ở đấy, thì cửa Nhật-lệ này thường hay đổi «lạch», những thuyền ở các xứ đến không biết «lạch» mà vào, về lại trong khi gặp phải sóng gió thì lại càng khó tìm ra lạch lắm; mong rằng quan trên nên lưu-tâm đến, sức tìm chỗ nào chính là lạch ghe thuyền có thể ra vào được, thì tiện chỉ-bảo hoặc đóng cách thế nào cho hợp khỏi cái «tai nạn có thể được» như thế, thì con nhà hàng-hải được nhờ lắm vậy.

QUẢNG-NAM

Ô-tô và xe kéo. — Hồi 4 giờ rưỡi sáng hôm 25 octobre có một chiếc xe ô-tô vận-tải và phải một chiếc xe kéo tại giữa cầu cửa Cái, người người xe-kéo và phu xe đều nhảy tránh lên lề cầu được, nên chỉ bị thương xoàng, còn chiếc xe bị vỡ xa ra có đến vài chục thước, hư nát tan-tành cả. Bên ô-tô thì không việc gì.

Những cái nạn như nạn này xưa nay vẫn thường xảy ra dọc đường luôn, mà có ý nhận ra thì phần nhiều là lỗi tại bên ô-tô cả, vì mỗi khi ô-tô thấy xe-kéo chạy trước, tuy rằng có bấp còi, nhưng không chịu hãm máy, cứ chạy tới phăng-phăng: mà bên xe kéo lâm lúc đường-trường gió ngược hoặc xe bánh sắt kêu rầm-rầm, thì chạy trước nghe có biết gì đâu; đến khi biết là đã bị va rồi, còn tránh làm sao cho kịp nữa. Chớ như ô-tô vừa bóp còi vừa hãm máy, thì bóp mãi kéo cũng phải nghe, khi nghe mà ô-tô cũng chạy chậm hoặc đã dừng lại rồi, tất là tránh khỏi được chớ có đến nỗi nào.

Thiết tưởng những người cầm máy ô-tô cũng nên lưu-tâm đến khoản ấy, mà giữ-gìn cho có ý-tứ một chút, thì cũng đỡ bớt được những điều họa-hại vậy.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

Các Tiểu-thuyết và các sách, các truyện quốc-ngữ mới xuất-bản muốn đem gửi bán tại Haiphong được cẩn-thận và tiện-nang chu-tất, nên gửi hiệu *NAM-TÂN, bán sách, số 24, phố Bonnal, Haiphong bán giấp.*

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Ăn cướp giữa châu-thành. — Tối hôm 22 octobre hồi 12 giờ khuya, có một bọn ăn cướp kéo nhau đến đánh tiệm bán đồ chảo phố của người Khách Huỳnh-Tân ở đường Van-Vollen-hoven prolongée.

Lão ấy tiệm của Huỳnh-Tân còn mở bé một cánh cửa vì người trong tiệm mắt đương ăn mì.

Bọn bất lương kéo nhau đến bắt thình-lình xông vào tiệm một cách rất nên dữ tợn làm cho ai nấy đều hoảng hết mất vía hết hồn. Tên chệt bán mì lớ quớ ở đàng trước tiệm bị một tên hung đồ trong bọn đánh một cây rất mạnh thất kinh đánh chạy trốn mất. Đang nấy một bọn vào tiệm làm dữ, lục phá đồ đạc bể tỉ sắt lấy một số bạc 860$60 với đồ nữ trang đáng giá 392$00.

(Xem trang thứ tư).

NHÀ CHO THUÊ

Có nhiều

GIAN NHÀ MỚI LÀM RẤT ĐẸP

Ở phố Hè-lý (Rue de la Marine)

ở Haiphong cho thuê.

Hỏi tại:

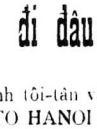
Sở CRÉDIT FONCIER DE L'INDOCHINE ở Haiphong, nhà số 2, phố Brière de l'Isle (Vườn hoa Jules Ferry).

NOTICE: Thấy ai mắc bệnh xuyễn, bệnh ngạt thở, bệnh hen, bệnh dậy nên [illegible] ta dùng thuốc [illegible] (REMEDE D'ABYSSINIE EXTRAIT DES INDES, CIGARETTES).

Thuốc này hiệu rất [illegible] ai cũng lấy làm lạ và nghiệm. Mỗi năm chữa được hàng nghìn người khỏi bệnh.

Mỗi hộp trong một cái đựng trên một mảnh kim-khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì tập tức đỡ ngay. Có thứ mà xem sẽ thấy kiểu-kiểu in thường. Hãy thuốc quản Abyssine Extrait (CIGARETTES D'ABYSSINIE EXTRAIT) cũng hiệu-nghiệm như.

Tên cái bằng quốc chung quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiệu:

Có bán tại: H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và các hàng Bào-chế.

Gởi bán tại | BLANC, Hanoï
MONTÈS, Hanoï

Lễ Toussaint vừa rồi đi đâu??

Đi đến xem mấy thứ máy ảnh tối-tân và hợp-thời của hiệu HƯƠNG-KÝ PHOTO HANOI sẽ biết giá ảnh của hiệu ấy thật rẻ hơn các nơi, chứ không đắt một chút nào cả.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Phố Paul-Bert, phố Đồng-Khánh và phố Rollandes

HANOI

TÉLÉPHONE N° 189 — ADR. TÉL. MAGARÉUNIS

BÁN XON SAU KHI SOÁT SỔ

KHẮP CÁC GIAN HÀNG ĐỀU CÓ HÀNG BÁN RẺ

Extrait aux fleurs Varel. Lọ nhỏ một lọ.	2 fr. 00
Phấn hạng tốt. Gelle Lubin, Violet, v. v.	3 fr. 00
Đồng-hồ kền Vô đơn, mặt mạ bạc, máy ngựa, lên giây được 24 giờ, 18 lignes.	15 fr. 00
Bút máy Gold Sturry, bằng nhựa, ngòi vàng 18 carats	28 fr. 00
Khung ảnh. Hộp đen, Khổ carte postale	2 fr. 50
Kính cận, mắt tròn, gọng écaille, thẳng hay cong.	6 fr. 50
Đèn dầu tây hạng thấp, mỏ kền 14 lignes, chiều cao 26 c/m.	32 fr. 00
Đèn dầu tây, chân vuông, mỏ kền 14 lignes, chiều cao 34 c/m.	50 fr. 00
Chén cà phê faience trắng Hình tại có đặt	2 fr. 00

LIGNE POSTALE N° 40

Agents généraux en Indochine: CHARRIÈRE, DUFOURCQ, GARRIGUENC & Cie

PARIS — SAIGON — HAIPHONG — HANOI

DELEULE & DETOUILLON

76, Phố hàng Trống, Hanoï

CÓ BÁN:

Xe đạp và xe máy «Mốtô» hiệu «TERROT» và «ALCYON»

Đồ phụ tùng các thứ xe đạp, xe mô-tô, xe ô-tô

Súng đi săn hiệu VERNEY CARRON

Xưởng chữa xe ô-tô

Xin đến hỏi giá

BÁN GỖ:

Lim, gụ, lạp đủ các sẻ, ván sàn, giui nhà, than củi và than mỏ.

Có gỗ ở cửa lối đem về.

Bán buôn và bán lẻ.

Hỏi tại hiệu **Nguyễn-đức-Mại**

Hanoï: *phố bờ sông, số 4, téléphone N° 404.*

Haiphong: *Phố trường Bách-nghệ, số 20 (rue de l'Arsenal) téléphone N° 389.*

Hải-dương: Gare Thường-tín số 1

Hiệu kim-hoàn

昌 造

HOÀNG-QUANG-THIỆN

Bijoutier

CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF

Hanoï, 91, Rue des Changeurs, Hanoï

Nhà làm đồ vàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chuyên-hiệu có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chữ tại trường Công nghệ Hanoï. Kén toàn những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vàng đang tuổi. Các ngài chiếu cố lại sẽ sửa xem chắc được vừa ý, không phải lo ngại điều gì.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoï

Muốn chữa khỏi các bệnh về dưỡng tiêu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu

Chế toàn bằng chất: Santalol
chất: Salol
và chất: Urojormine

Giá 1$40 một hộp

BỆNH LẬU

Thụt bằng thuốc LUGAR mà chữa lậu thì không gì hiệu bằng.

THUỐC THỤT LUGAR có nhiều chất quý ở loài thực vật, trị trùng lậu thì chóng quá; mà nhất là chữa không cần-thận mà nặng lên thì THUỐC LUGAR dùng nhậy lắm.

THUỐC THỤT LUGAR không có mùi gì cả; giá dụ ông tiểu tiện thấy nóng hay khó chịu mà dùng ngay thuốc đó, thì lậu có gần phát ra cũng tịt hẳn.

Hễ muốn giữ không mắc bệnh lậu, thì giao hợp xong rồi, dùng ngay THUỐC THỤT LUGAR.

Cứ thấy đau ống tiểu tiện thì trong một ngày thụt 3, 4 lần.

Thụt sẽ, để thuốc trong ống tiểu tiện độ 4, 5 phút, rồi sẽ nắn nắn ống đó.

Trước khi thụt thì phải nhỏ tiểu tiện đã, 2, 3 giờ xong rồi lại tiểu tiện nữa.

Trong khi lậu thì nên uống, thuốc SANTAL MARY và thụt THUỐC LUGAR thì dầu bệnh nặng thế nào cũng phải tiêu diệt.

Thuốc thụt Lugar. . . 1$75

Thuốc Santal Mary. . . 1$00

Bán tại nhà báo chế CHASSAGNE số 59 phố Paul Bert, Hanoï.

Trong tiệm có một ả xầm vì nóng của quyết ra chống cự bị bọn đánh lỗ đầu lại còn bắt ở trong nhà không cho chạy ra ngoài đường cầu cứu. Còn người ở gần lối đó, khi nghe có ăn cướp đến t·i lựa hồi lại rất nên đông quyết t·ếp cứu nhưng nghe bọn ấy hô rằng: bắn nó, bắn nó, nên ngỡ ăn cướp có súng nên chẳng dám lại gần phải đứng xa chứng đám cho bọn sát lương ấy lấy đồ của tên khách Huỳnh-Tân.

Một điều rất lệ nên nói lúc ấy sao chẳ·g một ai để ý bớt dầu cáo cho quan trên hay hầu có đem lính đến nơi vì bắt bọn ấy.

Ăn hàng rồi nội bọn kéo nhau ra đi về một nước ê·n ra không chút chi sy sệt cả thảy. May là ở giữa châu thành mà bọn gian còn dám làm như vậy thật không kiêu luật quan phép chi chi cả.

Quan trên đã có phái binh đi do thám động tầm kiếm cho bọn gia, ấy hầu có làm tội để gương cho kẻ khác giữ lấy mình.

Tin buồn trong cuộc rủi về xe hơi. — Chư khán-quan còn nhớ, vụ M. Bauer giúp việc nhà buôn trong Chợ-lớn, hôm chủ-nhựt tuần rồi, vào buổi chiều dắt vợ ngồi xe hiệu Salmson đi dạo chơi trên Biên-hòa. Chẳng may nạn ấy th'nh-linh, vừa tới núi Châu thới gặp sự rủi ro va đầu xe vác gốc cây rất nặng. M. Bauer thì bị một vít nơi háng, còn Mme Bauer thì bị vỡ phía dưới sọ. Thời may lúc đó có M. Guyonnet đi viếng sở cao-su trên Xuân-lộc trở về, gặp việc hiểm nghèo như vậy ông mới điều đình chở vào nhà-thương Angier cứu cấp.

Nay mới nghe tin rằng vì Mme Bauer bị tương nặng quá, lương-y không thể chữa nổi, nên qua ngày thứ ba 20 Octobre này đây người đã giã cõi trần mà bước xuống Diêm la.

Cuộc tống-chung của Mme Bauer ngày hôm qua. Thấy cái rủi ro như thế mà phát đau lòng. Vì cơn rảnh rang muốn cùng vợ chồng đi dạo chơi một buổi cho thỏa lòng; nào dè đâu ngày nay chồng thì còn tại Dưỡng-đường, vợ lại làm người thiên-cổ. Thế cũng là đau!

LỢI-THÁI

BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

108-110, Phố hàng Bạc, Hanoi

Quí-khách muốn sắm đồ nam-trang ra nữ-trang, xin mời lại hiệu LỢI-THÁI 108-110 đàng phố hàng Bạc, bản-hiệu chuyên nghề đã lâu năm, buôn bán thực thà nên được nhiều quí khách gần xa chiếu-cố.

Thường thường vẫn gửi hàng đi bán khắp các tỉnh trong ba kỳ và xứ Lào.

ĐỜN-BÀ BỊ ĐAU ĐỚN KHỐN CỰC CŨNG VÌ MÁU

Sự đau đớn nhức nhối, đau trong các lát lèo. Đau đớn rất thảm thiết, đau gân, đau tử-cung và nhức nhối các gân cốt, làm khốn cực trong thân thể, bề ngoài và trong trí khôn, bịnh ngoài da, sưng gân, phù gân, sanh ra ung độc, chảy máu, mủ, nước vàng, sự đau như kim châm trong óc, sự đau trong kỳ có tháng của đờn-bà, các sự ấy là hình khổ bởi máu me không tốt mà sanh ra.

Trong đời phải cẩn thận lo sao cho khỏi những bịnh đau vì huyết hư.

Dầu vậy chớ thuốc:

DÉPURATIF RICHELET

Cũng khử trừ được; nó làm cho máu huyết trở ra tốt, dầu các chứng bịnh đau lâu thế nào cũng phải tuyệt và chẳng còn dấu cũ bịnh xưa.

Nhiều ông danh-sư cho thứ thuốc *DÉPURATIF RICHELET* này là công-hiệu và nhiều người dùng nó thì thấy hiệu-nghiệm liền.

Mấy nhà thuốc đều có bán, chỗ trữ tại nhà thuốc chánh của ông L. Solirene ở ngang nhà hát tây, Sài gòn.

Nếu rủi mà hết thì gởi ngay qua hãng cái Laboratoire de L. RICHELET de Sedan, 6, Rue de Belfort, BAYONNE (Basses Pyrénées).

Nếu ai mắc phải bệnh tình «lậu và giang-mai» dù lâu hay mới, dầu nặng hay nhẹ mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không hại về đường sinh dục, nên lập tức dùng thuốc của hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, n° 46, Rue Principale à Đáp cầu, vì hiệu ấy là một nhà chuyên trị bán thuốc bệnh tình đã có tiếng không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen và minh tạ ở các nơi gửi lại.

Ở Hà-nội có gửi hiệu Kim-đức-giang, 83, phố hàng Bồ và ở Huế hiệu Phượng-nguyên phố Paul-Bert làm đại-lý bán hộ.

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính ống mấy dọt.

Giá tiền 0$90

TAM-TỈNH-Y-QUÁN

Phố hàng Dầu, số 35 — Nam-định

Hiệu Tam-tỉnh có thầy thuốc sâm mạch, biết được hư hàn nhiệt, trị bệnh biết hoãn cấp bản cứu, hoàn tán cao đan chế luyện cực tinh tế, chữa đủ các bệnh mới lâu dù nguy dù trọng, sẽ sống phục còn chữa cũng được hồi sinh khởi tử, người giàu sẽ lấy phải giá, người nghèo cũng quá không tiền xin thuốc cũng cho, chữa các bệnh như sau này: đàn ông mộng tinh, di tinh, hoạt tinh, lãnh tinh dương nuy không đủ, đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết lị, huyết đen, huyết hôi, huyết tích, khí hư bạch đới, hậu sản hoặc kinh thấy gia liên miên sinh ra trăm chứng không đẻ hay có đẻ không nuôi, các chứng đau bụng đau tức kinh niên, ho lao, hen, đàm suyễn, thổ huyết, khạc huyết, nục huyết, ho huyết, lị huyết, băng huyết, phong thấp cổ chướng bất toại tê bại, phù thũng, giá mỗi hộp hay là chai 1 đồng.

Đau mắt có lông quặm hay sa lông mi bản hiệu chỉ chữa nửa giờ thì khỏi mà mắt không có sẹo, mỗi mắt 1 đồng. Trẻ con cam tích đàm suyễn tả lị mỗi chai 5 hào.

Lậu và giang mai bản-hiệu chữa khỏi và giữ được không tốn tiền lại sinh dục như thường mỗi chai 1 đồng, thuốc 5 hào. Cao hạ tụng thuốc tốt mỗi tụng 5 hào. Thuốc bổ sâm nhung cung bổ hoàn già trẻ trai gái đều dùng được cả mỗi hộp 1 đồng.

Thuốc cai á phiện ngài nào ăn nặng đã lâu uống khỏi không vật vã đi làm được thứ 2 đồng, chai 1 đồng, chai con 5 hào, quí khách ở xa viết thư về kể bệnh bản hiệu gửi thuốc tới ngay gửi cách lĩnh hóa giao ngân, ngài gửi mandat chuyển, xin đề như sau này: M. TRẦN-ĐẮC-SỐ dit TAM TỈNH-Y-QUÁN à Nam-định.

ĐỒ KIM-HOÀN

BIJOUX GOLDTUBÉ

Dùng rồi lại bán lại 1 fr. một gam

2 fr.00

Tiền cước: 0.60

Các thứ nhẫn gọi là BAGUES ECUSSON trên này, thực là chắc chắn đúng tuổi. Có khắc hai chữ đầu tên, hoặc khắc cả tên như «MARIE» «SUZANNE», «SOUVENIR», giá: 1 fr. 75. Xin quý-khách biên rõ số cái kiểu nhẫn muốn mua.

Hôm nay các ngài mua một cái nhẫn, nếu các ngài không ưng ý, thì chuyển tàu sau bản hiệu sẽ tiền lại trả.

Còn như cái khổ nhẫn, thì các ngài lấy một miếng giấy bồi, khoét một cái lỗ vào đấy làm mẫu. Rồi gởi một cái mandat 2 fr. 20, đến hiệu

BIJOUX GOLDTUBÉ, Rayon E

211, RUE SAINT-HONORÉ, PARIS

thì chuyến tàu sau các ngài sẽ nhận được cái nhẫn và quyển Ca-to-lô có vẽ những đồ tặng

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa xưng da dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$10

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi

PHÀM,

Thứ chè t t thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon.

Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Đây là hạng chè giá lá cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quí-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU

số 10, phố hàng Ngang, Hanoi

số 113, phố Khách, Haiphong

số 78, phố hàng Trống, Nam-định

Kính-cáo

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiễu, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.

Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ) như the, cuyến, đĩnh, lụa, băng, quế, vân vân, và hàng Saigon như lĩnh, the, vân vân.

Nay mới có đủ các nỉ, lãng thảm, nhung đen và vải màu rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Qui-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu xin gửi contre remboursement.

Cẩn-bạch

2916 YU-WO-TSEONG

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nếu các ông đã dùng đủ các môn thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc bôi POMMADE ROYER, dùng đỡ ngay lập tức mà chóng khỏi hẳn.

Ở Paris bán tại hiệu bào chế DUPUY, 225, B. St Martin

Ở Hanoi: nhà thuốc LAPIN à LAGRER.

CÁO-BẠCH

Hiệu Lan-Phương chúng tôi chuyên làm khăn xếp đã lâu năm, vẫn được quí-khách sẵn lòng tin cẩn. Nay bản hiệu lại thay đổi kiểu dáng mới thực là thanh nhã, và lượt nhuộm rất thâm. Vậy xin có lời kính cáo để quí-khách sẵn lòng chiếu-cố. Cách đo đầu bằng cái lạt giang mỏng cho đúng bỏ vào thư gửi về cho hiệu, làm xong xin gửi ngay theo lối lĩnh-hóa giao ngân; tiền cước quí-khách sẽ chịu cho.

Khăn lượt tây 7 nếp giá . . .	4$00	*Khăn lượt ta hạng tốt.*	2$50, 2$00
— *nhiễu tây và satin. . .*	3 . 50	— *vừa.*	1 . 20, 0 . 60

Và có bán giầy trắng không cổ để caoutchouc giá 1$40 một đôi.

2110 LAN-PHƯƠNG *N° 79, Hàng Đào, Hanoi*

NƯỚC HOA HIỆU L. T. PIVER

Nước hoa Floramy. . . . . . 0$95

Nước hoa Pompéia. . . . . 0 . 95

Nước gội đầu Pompéia . . 0 . 65

GIÁ HẠ NHẤT Ở BẮC-KỲ NÀY

Bán tại nhà Bào-chế CHASSAGNE

Số 59, phố Paul-Bert, Hanoi

yếu đuối
vàng vọt

GẦY MÒN

Thuốc SIROP de DESCHIENS có huyết bổ

Làm cho ... tốt máu ... ấy là một vị thuốc của các Lương-y trữ bệnh.

Thuốc này ... các thứ thuốc ... - Các nhà thương tại thành Paris đều dùng cả ... DESCHIENS ...

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

ELIXIR HISTOGÉNIQUE *Thuốc nước* . . . . . Giá: 1$25

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE *Thuốc hạt* . . . . . Giá: 1 . 25

Đều là thuốc bổ để trị bệnh lao, bệnh ghip và các bệnh đau phổi rất hay. Người lớn trẻ con đều dùng được cả.

DÉPURATIF RIBAL. *Thuốc tẩy huyết và tiêu độc (ta thường gọi là thuốc lọc máu) trừ các bệnh đau xương đau mình, mụn mọc ở mặt, trứng cá, v. v.* . . . . . Giá: 1$30

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống một thìa to* . . . . . Giá: 1$25

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bản-hiệu xin trả lời ngay

BÁN CHIẾU KHÁCH

Bản hiệu có nhiều giầy bán chiếu khách, giá rất hạ xin mời Quý-khách chiếu cố. Quý-khách ở xa muốn buôn về bán lại, xin viết thư về hỏi. Bản hiệu có catalogue mới để kính biếu.

Bán buôn và bán lẻ.

PHONG-TÀI

43, Rue des Pipes, Hanoi

CÁC NHÀ THẦU KHOÁN! CÁC NHÀ CHỦ MỎ!

NÊN CẨN THẬN!!!

VỀ VIỆC KHÍ DỤNG MÒN MỖI ĐI

NÊN MUA KHÍ DỤNG

S.A.C.M. TOÀN BẰNG THÉP NGUYÊN

CÓ THỂ DÙNG ĐẾN KHI MÒN HẾT MỚI THÔI

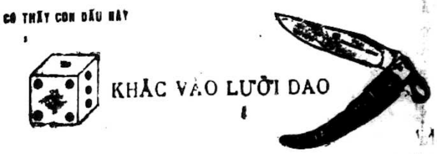
CÓ CHỨA SẴN NHIỀU. — TIẾP ĐƯỢC THƯ GỞI HÀNG NGAY

CÓ CÁC KIỂU ĐỂ ĐẶT CÁC MÁY

Cho các nhà máy, nhà máy rèn, máy gạo, có đồ dùng về nông nghiệp, v. v.

Sté ANONYME de CONSTRUCTIONS MÉCANIQUES à HAIPHONG. | Giây nói: N° 33 | Tên viết tắt: CABESTAN

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie LYON

RƯỢU BỔ MARIANI

(Vin Tonique Mariani)

RẤT MẠNH

Mỗi bữa uống một cốc con

Bổ-dưỡng sức khỏe và tinh-thần

Bán tại: L'U.C.I.A. Haiphong và khắp các nơi